

Hibru

Yom whê bapia dindéc sa-nga

Namalac nan to bapia dindéc, nan to ndê ñaê dom, magoc in kêyalê lau Israel-nga si lêtj ti sakinj akwa, ma yom nan sêto yêc Yom Lênsêm Akwa, nan tidôn. Lau ñatô gauc gêm bu mboe Banabas to, ma ñatô gauc gêm bu ñgac danj ñaê Apolos to, tigenj yac tanyalê dom bu asa solop to bapia dau.

Bapia dindéc hêganôn lau Israel-nga nan sêkênj whinj Yisu Kilisi. Lau dau sêtap kisa daêsam sa tu ñac si sêkênj whinj-nga, dec ñatô gauc gêm bu sêmbu sêtênj si lêtj akwa sem akinj Anötö-nga sêndi. Tu dinanj-nga, ñamalac nan to bapia dindéc, nan bu puc ñac si sêkênj whinj Kilisi dôj. Inj tôc asê tiawê bu Yisu ndê waê hóc gêlêc Anötö ndê anjela si, ma hóc gêlêc Moses ndê bocdinaj. Ma Yisu inj ti dabunjsiga atu pwac wakuc-nga, nan hóc gêlêc lau Israel-nga si lau dabunjsiga pwac akwa-nga su. Ma Yisu ndê sakinj pwac wakuc-nga dau, hóc gêlêc dabunjsiga pwac akwa-nga si sakinj su bocdinaj.

Bapia dindéc whê sa bu lêtj tigenj yêc bu lau sêti lau gitênj yêc Anötö anjô-nga, nan sêkênj whinj Yisu Kilisi dau. Tu dinanj-nga dec ñamalac nan to bapia dindéc, nan bu êngilí lau bu sêsap si sêkênj whinj Yisu dôj ñanja. Inj to yom pi lau honj nan sêkênj whinj Anötö têtj Abraham ndê têtj ma mêtj, ma toc ñac sa ti dôhônj ñayham bu lau têtj kwahic dec-nga sêtjkuc. Ma inj tôc

lêṅ ṅayham têṅ lau sêkêṅ whiṅ-ṅga bu sêlhac ṅaṅga têṅ ndoc ṅawapac me kisa tap ṅac sa, ma sêsap mêtê atac whiṅ asidôwai-ṅga dôṅ.

Yisu tôc Anötö ndê ṅawasi asê

¹ Muṅ-ṅga Anötö hoc iṅ ndê yom asê têṅ abaṅi Israel-ṅga tidim daêsam ma ṅalêṅ daêsam, ṅa iṅ ndê lau propet. ² Magoc tiṅambu iṅ kêkiṅ iṅ dau Atunṅac sip nom meṅ, ma Atu dau hoc Anötö ndê yom asê têṅ yac. Anötö kêṅ undambê ti nom ma gêṅ hoṅ ṅa Atu dau, ma kêṅ iṅ ti ṅadau bu wêkaiṅ gêṅ hoṅ. ³ Atu dau ndê yom ṅa-ṅaclai yob gêṅ hoṅ, ma ti ṅac si ṅahu sêmbo-ṅga. Iṅ kôc Damba Anötö aṅgô solop, ma dalic Anötö ndê ṅawasi atu yêc iṅ. Iṅ sip nom meṅ ma kêmasaṅ lêṅ bu êṅgwasiṅ yac neṅ mêtê sac ṅ adômbwi su, goc mbu pi undambê gi ndöc Anötö ṅaclai ti ṅawasi ṅadau ndê andô-ṅga.

Anötö toc Atu sa hôc gêlêc aṅela su

⁴ ṅalêṅ dinaṅ Anötö toc iṅ ndê Atu sa hôc gêlêc aṅela hoṅ su, ma ṅaê ti waê naṅ Anötö kêṅ têṅ iṅ, naṅ hôc gêlêc aṅela hoṅ si su bocdinaṅ. ⁵ Gauc nem yom naṅ Anötö gic bata pi kiṅ naṅ oc wêkaiṅ Dawid ndê pôṅ kiṅ-ṅga, naṅ sêto yêc bocdec bu:

Acsalô lec am ti aö neṅ atunṅac solop, ma aö gati am Damam. *[BW 2:7]*

Ma sêto yom kaiṅ tigeṅ pi iṅ bocdec bu:

Aö wati iṅ Damba, ma iṅ oc ti aö Atunṅac. *[2 Sam 7:14]*

Yom lu dinaṅ gic waê Anötö Atu solop, magoc Anötö sôm yom kaiṅ dinaṅ pi aṅela daṅ dom.

⁶ Ma têḡ ndoc Anötö kêkiḡ Atu mbêc dau sip nom meḡ, naḡ iḡ sôm yom pi iḡ tôm sêto yêc bocdec bu:

Anötö ndê aḡela hoḡ sêpônḡ haduc têḡ iḡ ma sêtoc iḡ sa sêndic ḡawaê. [*Diut 32:43 LXX*]*

⁷ Aḡela dau sem akiḡ Anötö, tôm yom naḡ iḡ sôm pi ḡac bocdec bu:

Iḡ kêkiḡ iḡ ndê aḡela bu sênem akiḡ iḡ gitôm mbu ma gitôm ya ḡawahô. [*BW 104:4*]

⁸ Magoc iḡ toc iḡ Atuḡac sa kêlêc, ma sôm yom pi iḡ bocdec bu:

O Anötö, am nem ḡôliḡ oc yêc titêm-titêm, ma am oc nem ḡôliḡ am nem lau ti lêḡ gitêḡ eḡ.

⁹ Am tac whiḡ lêḡ gitêḡ ma tec lêḡ sac, ma tu dinaḡ-ḡa dec Anötö, am nem Anötö, toc am sa hôc ḡêlêc nem asidôwai hoḡ su, ma kêḡ atac ḡayham kêsalê am ahuc, gitôm iḡ kêc ndip kwi pi am e ḡêm am ahuc. [*BW 45:6-7*]

¹⁰ Ma sêto yom daḡ tiyham pi Atuḡac, naḡ yêc bocdec bu:

O Pômdau, têḡ têm ḡamata-ḡa andô, am kêmasaḡ nom ti ḡêḡ hoḡ, ma undambê iḡ am amam ḡa-gwelenḡ. ¹¹ Nom ti undambê oc sêniḡa, magoc am oc mbo. Gameḡ lu dinaḡ oc sêtisac gitôm ḡakwê akwa. ¹² Am oc kôc undambê ti nom su, tôm ḡamalac daḡ kôc ndê ḡakwê akwa su ma kêlhuḡ sa. Tigeḡ

---

* **1:6** Yom naḡ sêto yêc Yom Lêḡsêm Akwa, naḡ sêto ḡa Yom Hibru, ma tiḡambu lau Israel-ḡa sem kwi sip Yom Griḡ, ma sêsam trenslesen dau bu ‘Septuagint.’ Mac bu alic ‘LXX’ yêc whiḡ ḡabatiḡ daḡ ḡanamba, naḡ tôc asê bu yom dau meḡ akêḡ Septuagint. Têm ḡatô yom naḡ yêc Septuagint ma yom naḡ yêc Hibru Baibel sêso dau.

am oc nem daôm kwi dom, ma am nem têm mbo-nga oc pacndê dom bocdinañ. [BW 102:25-27]

¹³ Ma yom danñ tiyham Anötö sôm gic waê inñ Atungac bocdec bu:

Am ndöc aö amanñ andô-nga e nditôm aö wakêñ nem ñacyo sêsôc am gahim ñapu. [BW 110:1]

Inñ sôm yom kainñ bocdinañ pi añela si danñ dom. Mba! ¹⁴ Anötö ndê añela ñac ñalau nañ sem akind inñ, ma inñ kêkind ñac bu sênem akind lau nañ sêwêkainñ mwasiñ sêndöc tali-nga.

2

Dayob dauñ bu daso mwasiñ dandöc tanji-nga dom

¹ Tu dinañ-nga dec yom nañ Anötö ndê Atu hoc asê, ma yac danñgô ñawaê su, nañ dakôc tidônñ lhac neñ gauc ñapanñ, bu daso Anötö ndê mwasiñ dom. ² Gauc nem abañi Israel-nga nañ añela sêhoc Anötö ndê yomsu asê têtñ ñac. Yom dau inñ yom ñambwa dom. Bu ñac si asa nañ kêtgili yomsu dau ñadanñ, me danñgapêc têtñ Anötö, nañ tap ñagêyô sa tu gêtñ dinañ-nga. ³ Bocdinañ yac lau têm kwahic dec-nga bu dapuc dômwênñ Anötö ndê mwasiñ atu nañ kôm tu nem yac si-nga, dec ñalênñ mba bu dalhö su yêc inñ ndê matôc. Pômdau Yisu hoc yom asê pi mwasiñ dau su, ma lau nañ sêtngô sa inñ whasuñ solop, nañ sic dulu têtñ yac ma sêpuc dôñ bu yomandô. ⁴ Ma Anötö dau puc yom dau dôñ bocdec bu. Inñ kêtñ ñaclai têtñ lau nañ sêhoc yom dau asê bu sêkôm gêtñ dalô ti gêtñ atu-tu tidau-tidau, ma inñ

puc ñac dôñ ña Ñalau Dabuñ ndê mwasin̄ tidau-tidau, nañ gic sam têtñ ñac tôm in̄ ndê atac whin̄.

Yisu meñ ti ñamalac bu kôm Anötö ndê lêtñ nem yac si-ñga ñandô sa

⁵ Yom pi têtñ wakuc, nañ yac asôm asê su. Ma têtñ ndoc dau meñ sa, nañ goc añela dan̄ oc sênem gôlin̄ dom. ⁶ Magoc gauc nem yom nañ ñamalac dan̄ sôm têtñ Anötö, nañ sêto yêc bocdec bu:

Yac ñamalac yac sake dec am gauc gêm yac ñapan̄?

Ma tu sake-ñga am yob Adam ndê wakuc yac?

⁷ Ñawasi ti waê nañ am kêtñ têtñ yac, nañ kêtñ bu tap añela dau si sa.

⁸ Ma am kêtñ gêtñ hon̄ sêsôc yac ñapu. *[BW 8:4-6]*

Yom nañ sôm bu Anötö kêtñ gêtñ hon̄ sêsôc yac ñamalac ñapu, nañ hêganôn̄ gêtñ hon̄ nañ Anötö kêtñ. Tigen̄ kwahic dec dalic gitôm gêtñ hon̄ sêsôc yac ñapu su dom. ⁹ Magoc yac dalic Yisu, nañ Anötö kêtñ sip nom meñ, dec hu ndê waê nañ hôt gêlêc añela si su, nañ sin̄, ma meñ ti ñamalac. Ma in̄ mbac ndu tu lau hon̄ si sac-ñga, kêtñ Anötö ndê lêtñ êmwasin̄ lau-ñga, dec Anötö un̄ in̄ sa tiyham, ma kêtñ waê ti ñawasi atu têtñ in̄. ¹⁰ Bu Anötö tac whin̄ bu êmasañ lêtñ bu lau daêsam sêti in̄ atungaci ti atuwêi, ma sêtap in̄ ndê ñawasi sa. Ma lêtñ dau ñandô sa bocdec bu, Yisu ti ñamalac ma hôt ñandê atu e mbac ndu. Ma ñalêtñ dinan̄ Anötö gêlic in̄ gitôm solop bu ti ñadau nem lau si-ñga. Anötö kêtñ masañ gêtñ

hoŋ, ma gêŋ hoŋ sêmbô tu in-ŋga, ma bocdinar lêng kainj dinanġ gic in ħawaê solop.

¹¹ Yisu kêkuc lêng dinanġ bu kôm lau sêti dabuŋ, ma lau naŋ sêti dabuŋ kwahic dec sêsam Anötö bu ħac si Damba sêwhinġ in. Tu dinanġ-ŋga Yisu maya dau dom bu sam ħac bu in ndê asii ti lhuwêi. ¹² Tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm bocdec bu:

Aö oc wahoc am nem waêm asê têŋ aö neŋ asidôwai ti lhuŋwêi,
ma wanem wê wampiŋ am-ŋga yêc gôlôwac dabuŋ aŋgô-ŋga. *[BW 22:22]*

¹³ Ma yom danġ tiyham sôm:

Aö oc wakêŋ whinġ Anötö. *[Ais 8:17]*

Ma danġ tiyham yêc bocdec bu:

Alic aö dec galħac gawhinġ balêkoc naŋ Anötö kêŋ têŋ aö. *[Ais 8:18]*

¹⁴ Balêkoc naŋ Yisu sôm yom dinanġ hêganônġ ħac, naŋ ħamalac ti dac ma ħamsôm. Tu dinanġ-ŋga dec inġ ti ħamalac gitôm ħac, ma mbac ndu gitôm ħamalac. Ma inġ ndê mbac ndu ma tisa akêŋ lau batê-ŋga ħa-ħahu andô, naŋ bu ku Sadaŋ, naŋ ti ħaclai dambac ndu-ŋga ħadau, naŋ dulu. ¹⁵ Ma lau naŋ sêtöc dambac ndu e gêŋ dau kôm ħac sêmbô sêtôm lau naŋ sêndöc gapocwalô ħapaŋ, naŋ Yisu ndê gwelenġ dinanġ kêgapwêc ħac su.

¹⁶ Gêŋ dau tîc dau yêc awê bu inġ kôm tu bu nem aŋela sa-ŋga dom, magoc inġ kôm bu nem Abraham ndê wakuc sa. ¹⁷ Naŋlêŋ tigeŋ yêc bu Yisu nem inġ ndê asii ti lhuwêi nom-ŋga sa ħapep, ma nem akinġ ħac yêc Anötö aŋgô-ŋga gitôm dabuŋsiga ħayham naŋ tîm bu tawalô ħac, ma

tôm bu êmasañ lêt bu Anötö suc ñac si sac kwi-
 nga. Ma ñalêñ dau bocdec, têtñ ndoc in mbo
 nom, nañ in ti ñamalac ma mbo gitôm ñac, ma
 kêsahê gêtñ hoñ gitôm ñac sêñsahê. ¹⁸ Bu in dau
 kêsahê ñawapac lêtôm-nga su, ma tu dinañ-nga
 in gitôm bu nem yac lau nom-nga sa têtñ ndoc
 lêtôm tap yac sa.

3

Yisu ndê waê hóc gêlêc Moses ndê su

¹ Bocdinañ aneñ asidôwai dabuñ, nañ datap
 Anötö ndê galem undambê-nga sa dawhiñ dauñ,
 akôc gauc pi Yisu. In têtñ yac meñ gitôm aposel
 gêm Anötö aṅgô, ma ti yac neñ †dabuñsiga atu
 nañ kalhac Anötö aṅgô-nga tu yac-nga, tôm yom
 nañ yac dakêñ whiñ ti dahoc asê. Kwahic dec aô
 bu wasôm têtñ mac bu akêñ in lhac nem gauc
 ñamata. ² Anötö kêyalin Yisu sa ma in gêm ndê
 gwelen ñapep e gic dabin, tôm Moses gêm in ndê
 gwelen ma gêm akin Anötö ndê lau Israel-nga
 ñapep eñ. ³ Magoc Anötö po Yisu ndê waê sa hóc
 gêlêc Moses ndê su, ma tu dinañ-nga dec akêñ
 Yisu lhac nem gauc ñamata. Ñalêñ tigen, yac
 datoc ñamalac nañ kwê andu, nañ sa hóc gêlêc
 andu nañ in kwê, nañ su. ⁴ Bu andu dañ dau
 kwê dau dom, ñamalac kwê-nga mbo. Magoc
 gêtñ hoñ ñahu, nañ Anötö dau.

⁵ Moses kôm in ndê gwelen hoñ ñapep mbo
 Anötö ndê lau Israel-nga ñalôm, ma hoc yom
 asê gwanañ pi gêtñ nañ tiñambu Anötö oc têt
 tiawê. In kôm gwelen dau gitôm Anötö ndê
 ñgac akin ñambwa. ⁶ Magoc Kilisi in Anötö ndê

Atunɣac solop, ma kôm ndê gwelen ɲapep ma yob Anötö ndê lau gitôm ɲac si ɲagôlôn. Ma yac bu dasap neɲ dakêɲ whinɲ dôn ɲanɲa ti neɲ ɲalôm pên dôn, ma mayanɲ dauɲ dom pi mwasiɲ nanɲ tanɲkwê bu datap sa tu Yisu-ɲga, dec yac oc dati Anötö ndê lau solop.

Puc dasap neɲ dakêɲ whinɲ dôn-ɲga

- ⁷ Tu dinaɲ-ɲga dec akôc gauc ɲapep pi yom nanɲ ɲalau Dabuɲ sôm, nanɲ sêto yêc bocdec bu: Acsalô lec mac bu anɲô Anötö awha, ⁸ nanɲ ayob bu asônɲ danamsunɲ ahuc têtɲ inɲ dom, tôm lau Israel-ɲga sêkôm têtɲ ndoc sêtap lêtôm sa, ma sêli dau sa têtɲ inɲ yêc gameɲ sawa. ⁹ Yêc dinaɲ mac apami sêlic gêtɲ dalô nanɲ aô gakôm têtɲ ɲac gitôm yala 40, tigenɲ sêtec aô ma sênɲsahê aô ɲapanɲ ɲa ɲac si mêtê sac.
- ¹⁰ Tu dinaɲ-ɲga dec aô atac ɲandê têtɲ lau têtɲ dinaɲ-ɲga, ma gasôm têtɲ dauɲ, “ɲac si ɲalôm ɲadandi ɲapanɲ, ma sêsap aô dônɲ dom. Ma sêsa aneɲ lêtɲ dom.”
- ¹¹ Ma tu aneɲ atac ɲandê-ɲga dec kamatiɲ yom tidônɲ bocdec bu, “ɲac oc sêtap têtɲ nanɲ aô kayaliɲ sa tu sênɲwhanɲ dau-ɲga, nanɲ sa dom.” *[BW 95:7b-11]*
- ¹² Bocdinaɲ aneɲ asidôwai, mac tigenɲ-tigenɲ ayob daôm bu mêtê sac êɲgalôm nem ɲalôm e akêɲ whinɲ gwalec, ma akac daôm su yêc Anötö Tali ɲadau dom. ¹³ Anɲilí nem asidôwai honɲ bu sêsap lêtɲ gitêtɲ dônɲ ma sêyob dau têtɲ mêtê sac, bu kôm ɲac si danɲ ndê ɲalôm ɲadandi sa e inɲ hu Anötö ti ndê lêtɲ siɲ dom. Akôm bocdinaɲ tôm

bêc hon, bu Anötö kêñ ñasawa têtñ yac bu dasôc inñ ndê yom ñapu têtñ têtñ kwahic dec-nga. ¹⁴ Bu têtñ têtñ yac dakêñ whinñ tiwakuc, nañ dalhac ñanga ma tanjkwê Yisu ti dakêñ whinñ inñ ti neñ ñalôm sambuc. Magoc yac bu dakôm bocdinañ dom e dahu nom dindéc sinñ, dec oc tôm dom bu dawêkainñ Anötö ndê mwasiñ atu, nañ gic lau nañ sêti Kilisi ndê, nañ ñawaê. ¹⁵ Gauc nem yom nañ Anötö sôm bocdec bu:

Acsalô lec mac bu añgô Anötö awha, nañ ayob bu asôñ dañamsuñ ahuc têtñ inñ dom, tôm lau Israel-nga sêkôm têtñ ndoc sêli dau sa têtñ inñ.
[BW 95:7b-8]

¹⁶ Añgô su nañ! Lau nañ sêñgô Anötö awha magoc sêli dau sa têtñ inñ, ñac asa? Ñac lau nañ Moses wê ñac sêsa akêñ gameñ Isip-nga sêmeñ. ¹⁷ Ma lau nañ Anötö tac ñandê têtñ ñac gitôm yala 40, ñac asa? Ñac lau nañ sêkôm sac ñapan, ma sêmbac ndu sêyêc gameñ sawa. ¹⁸ Ma lau bocke dec Anötö kêmatinñ yom tidôn pi ñac, ma sôm bu ñac oc sêtap têtñ nañ inñ kêyalinñ sa tu sêñwhañ dau-nga, nañ sa dom? Inñ sôm yom dinañ hêganônñ lau nañ dañgapêc têtñ inñ. ¹⁹ Yom dau tôc tiawê têtñ yac bu ñac sêtôm dom bu sêtap inñ ndê têtñ sêñwhañ dau-nga sa, ñahu bu ñac sêkêñ whinñ dom.

4

Anötö oc kêñ lau sêkêñ whinñ-nga sêñwhañ dau

¹ Yom nañ Anötö gic bata pi têtñ tu inñ ndê lau sêñwhañ dau-nga, nañ gacgeñ yêc. Tu dinañ-nga dayob daññ ñapep bu Anötö lic yac hon

datôm bu datap mwasin̄ dau sa, ma yac neŋ dan so gêŋ dau dom. ² Bu ŋawaê ŋayham pi gêŋ naŋ Anötö gic bata, naŋ yac danġô su, gitôm aban̄i Israel-ŋga sêŋġô yom naŋ in̄ gic bata têŋ ŋac. Ŋac sêŋġô, magoc sêkêŋ whin̄ dom, ma bocdinaŋ yom dau gêm ŋac sa dom. ³ Bu yac lau naŋ dakêŋ whin̄, naŋ datôm bu datap Anötö ndê mwasin̄ tan̄whaŋ daun̄-ŋga sa, magoc lau naŋ sêkêŋ whin̄ dom, naŋ oc sêso, tôm Anötö ndê yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Tu aneŋ atac ŋandê-ŋga dec kamatin̄ yom tidôn̄ bocdec bu, “Ŋac oc sêtap têm naŋ aö kayalin̄ sa tu sêŋwhaŋ dau-ŋga, naŋ sa dom.” *[BW 95:11]*

Têm dau Anötö kêmatin̄ tidôn̄ têŋ ndoc in̄ kên̄ undambê ti nom, ma gic dabin̄ gêŋ hoŋ. ⁴ Bu yêc Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ sêto yom dan̄ pi bêc ti-7-ŋga bocdec bu:

Têŋ bêc ti-7-ŋga Anötö ndê gwelen̄ hoŋ pac-ndê, ma in̄ kêwhaŋ dau. *[Gen 2:2]*

⁵ Ma in̄ sôm yom pi lau dan̄gapêc, tôm yom naŋ gato yêc ŋahô-ŋga su, naŋ yêc bocdec bu:

Ŋac oc sêtap têm naŋ aö kayalin̄ sa tu sêŋwhaŋ dau-ŋga, naŋ sa dom. *[BW 95:11]*

⁶ Bocdinaŋ Anötö ndê mwasin̄ tan̄whaŋ daun̄-ŋga gacgeŋ yêc tu bu lau têm kwahic dec-ŋga sêtap sa-ŋga. Anötö gic bata mwasin̄ dau têŋ aban̄i Israel-ŋga, ma sêŋġô ŋawaê ŋayham pi gêŋ dau, magoc sêtap sa dom, ŋahu bu ŋac dan̄gapêc têŋ in̄. ⁷ Ma tin̄ambu yala daêsam giŋga su, goc Anötö sôm ndê yom sa Kin̄ Dawid whasuŋ, tôm gato su bocdec bu:

Acsalô lec mac bu anğô Anötö awha, nañ ayob bu asônɗ dañamsuñ ahuc tẽn in dom. [BW 95:7b-8]

Gẽn dau tõe asê bu Anötö kêmatin tøm wakuc bu lau sênğô in awha ma sêsôc ñapu, dec sêtap in ndê mwasiñ sênwhañ dau-nga sa. Ma tøm dau, in bęc dau dindec.

⁸ Yom honɗ dinañ hêganônɗ tøm nañ Josua wê abañi Israel-nga sêsôc gameñ Kanan-nga si dom. Bu bocdinañ, dec Anötö oc sôm yom tiñambu, pi tøm dañ tiyham tu dakênɗ dañañ in ndê awha-nga lec dom. ⁹ Tu dinañ-nga tañyalê bu Anötö ndê lau si tøm sênwhañ dau-nga gacgenɗ yêc, tøm bęc ti-7-nga nañ Anötö dau kêwhañ dau. Ma yac lau tøm kwahic dec-nga datôm bu datap tøm dau sa. ¹⁰ Bu asa nañ tap Anötö ndê mwasiñ êñwhañ dañ-nga sa, nañ kêwhañ dau yêc in dau ndê gwelen,* tøm Anötö dau kêwhañ dau tẽn ndoc in ndê gwelenɗ kêñ undambê ti nom-nga pacndê. ¹¹ Tu dinañ-nga dec tañsahê ñaɗga bu datap mwasiñ dinañ sa, ma dayob dañ ñapep bu yac neñ dañ dañgapêc tẽn Anötö ndê yom, ma peñ tøm abañi Israel-nga dom.

¹² Yac datôm dom bu tañsau Anötö. Bu in ndê yom in gitôm gẽn tali, ma kôm gwelenɗ ti ñaclai mbo. Yom dau in ñamata hõe gêlêc bien

---

* **4:10** Lau daêsam gauc gêm bu yom dau hêganônɗ lau sêmbac ndu ma sênwhañ dau yêc gwelenɗ nom-nga lec dom. In hêganônɗ lau nañ sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa, ma sênyalê bu in gêlic ñac tøm lau gitênɗ tu ñac si sêkênɗ whin-nga. Bocdinañ sênwhañ dau yêc gwelenɗ nañ ñac dau sêkôm muñ-nga, nañ sênñsahê bu sêti lau gitênɗ ña ñac dau si licwalô, ma ña lènɗ yom-su-nga.

ɲamata danɲa lu-lu su, naɲ gitôm bu kuɲ yac ma sê yac neɲ ɲalôm ɲagêɲ hoɲ kic-kic. Ma ɲalêɲ tigeɲ Anötö ndê yom gitôm bu êɲsahê yac neɲ gauc ti gêɲ hoɲ naɲ yêc yac neɲ ɲalôm ma kôm gwelen pi yac neɲ gatuj. ¹³ Gêɲ nom-ɲga me undambê-ɲga danɲ oc tôm bu siɲ dau têtɲ Anötö dom. Kwahic dec iɲ gêlic gêɲ hoɲ yêc awê eɲ, ma têtɲ têtɲ ɲambu-ɲga yac tigeɲ-tigeɲ oc dalhac iɲ aɲgô-ɲga bu dawhê gêɲ hoɲ naɲ dakôm, naɲ sa têtɲ iɲ.

Yisu ti yac neɲ dabuɲsiga atu

¹⁴ Yac neɲ dabuɲsiga atu mbo, naɲ Yisu, Anötö Atu dau. Iɲ pi undambê gi su ma kalhac Anötö aɲgô-ɲga. Bocdinaɲ iɲ ɲayham bu yac gauc nem iɲ ɲapaɲ tu bu puc yac dônɲ ma dasap yom ɲandô naɲ lau sêkêɲ whiɲ-ɲga sêhoc asê pi Kilisi, naɲ dônɲ ɲaɲga. ¹⁵ Bu yac neɲ dabuɲsiga dau kêsahê lêtôm ti saê hoɲ tôm yac taɲsahê, magoc iɲ kôm sac danɲ dom. Bocdinaɲ dec iɲ gitôm andô bu tawalô yac ma nem yac sa. ¹⁶ Tu dinaɲ-ɲga datigasuc yac neɲ mwasiɲ ɲadau Anötö ti neɲ atac pa su, tu bu datap iɲ ndê tawalô sa-ɲga, ma tu datap iɲ ndê mwasiɲ sa bu puc yac dônɲ têtɲ têtɲ bocke naɲ lêtôm me saê tap yac sa.

5

Yom pi dabuɲsiga nom-ɲga

¹ Lau Israel-ɲga sêɲyaliɲ lau sa sêti si dabuɲsiga atu-tu bu sênem akiɲ Anötö sênem ɲac aɲgô, ma bu sêkêɲ da tidau-tidau ma da ya ô lau si sac ɲagêyô-ɲga. Ma ɲgac bocke naɲ sêɲyaliɲ iɲ sa ti dabuɲsiga atu, naɲ ɲamalac

gitôm in ndê asidôwai Israel-nga. ² In ndê gauc ti licwalô gitôm ñac si, ma bocdinañ in gitôm bu tawalô ti kôm mêtê malô têtj lau gauc pôc ma lau nañ sênkuc Anötö ndê lêtj ñapep dom. ³ Ma tu in gitôm in ndê asidôwai nom-nga, dec in gic waê bu kêtj da ya ô dau ndê sac ñagêyô, ma tu lau si-nga bocdinañ. ⁴ Gweleñ dabuñsiga-nga in gweleñ tiwaê, ma oc tôm dom bu ñamalac dañ kôc gweleñ dau sa tôm in dau ndê atac whin. Anötö bu ênyaliñ in sa tôm in kêgalêm ti kêyaliñ Aron sa, dec oc tôm bu in ti dabuñsiga atu.

Kilisi ndê gweleñ dabuñsiga-nga

⁵ Ñalêtj tigenj Kilisi po dau sa bu ti dabuñsiga atu dom. Magoc Anötö dau kêyaliñ in sa, ma sôm yom têtj in, tôm sêto yêc bocdec bu:

Acsalô lec am ti aö neñ atuñgac solop, ma aö gati am Damam. *[BW 2:7]*

⁶ Ma Anötö ndê yom dañ tiyham nañ sôm têtj Kilisi bocdec bu:

Am dabuñsiga mbo ñapañ-nga, nañ kêkuc dabuñsiga atu Melkisedek.* *[BW 110:4]*

⁷ Têtj ndoc Yisu meñ mbo nom tôm ñamalac, nañ in teñ mbec daêsam ti tasulu, ma mbwêc awha atu têtj Anötö, nañ ndê ñaclai yêc tôm bu êngaho in su yêc ñandê dambac ndu-nga. Ma tu in toc Anötö sa ma sôc in ndê yom hon

---

* **5:6** Aron ti lau Israel-nga si dabuñsiga hon sêsa akêtj Liwai ndê toñ, magoc Yisu sa akêtj Juda ndê toñ kêkuc in apañgac Kin Dawid. Melkisedek bocdinañ in sa akêtj Liwai ndê toñ dom. In Kin Salem-nga (alic Gen 14:18), magoc Anötö sam in bu Anötö Ñaclai ti Ñawasi Ñadau ndê dabuñsiga. Tu dinañ-nga dec ngac nañ to Hibru sam Yisu bu dabuñsiga kêkuc Melkisedek.

ņapu-ņga, dec Anötö kôc iņ ndê mbec sa. ⁸ Yisu iņ Anötö ndê Atu yomandô, tigen iņ meņ ti ñamalac, ma ñandê naņ iņ hóc dec kédôhôn iņ pi lêņ daņañ wambu Anötö-ņga. ⁹ Lêņ dinaņ gic dabiņ iņ bu ti lau naņ daņga wambu iņ, naņ si ñahu sêtap Anötö ndê mwasiņ nem ñac si, ti sêndöc tali ñapaņ-ņga sa. ¹⁰ Ma bocdinaņ dec Anötö kêyalıņ iņ sa ti lau si dabuņsiga atu, naņ kêkuc Melkisedek.

Dayob dauņ bu dakêņ whiņ tôm balêkoc dedec ñapaņ dom

¹¹ Yom daêsam yêc tu yac asôm pi Melkisedek lu Kilisi-ņga, magoc yac alic bu mac nem daņamsuņ kwa ñaņga, ma oc tôm dom bu mac aņyalê yom dau ñapep. ¹² Bu mac akêņ whiņ ñasawa baliņ su, ma oc tôm bu mac andôhôn yom ñandô pi Kilisi têņ lau ñatô. Magoc mbasi. Mac nem gauc sa dom pi Anötö ndê yom naņ sêndôhôn têņ lau sêkêņ whiņ-ņga wakuc, ma tu dinaņ-ņga mac apônda lau bu sêndôhôn mac tiyham. Mac atôm balêkoc dedec naņ sênôm su ñapaņ, ma sêtôm dom bu sêneņ gö me bockoc. ¹³ Ma lau naņ sêtôm balêkoc dedec naņ sênôm su ñambwa, naņ sêtôm dom bu sêņyalê mêtê bocke iņ mêtê gitêņ me mêtê sac. ¹⁴ Magoc lau naņ sêsap Anötö ndê yom dôn ma sêndôhôn ñapaņ, naņ sêtôm bu sêņyalê ñayham ma sac, ma sêtôm lau atu-tu naņ sêneņ gêņ danêņ-ņga ñaņga.

6

¹⁻² Gauc nem yom pi Kilisi naņ tandôhôn têņ lau naņ sêkêņ whiņ tiwakuc. Tandôhôn ñac

bu sênem si ñalôm kwi, ma sêhu mêtê sac nan gic waê bu sêninga, nan siñ, ma sêkêñ whiñ Anötö. Tandôhôn ñac pi busanğu ma pi mêtê dakêñ aman sac lau-nga, yom datisa akêñ lau batê-nga, ma yom pi Anötö ndê bêc êmatôc lau-nga, nan iñ oc kic ñac si yom pi gameñ bocke bu sêndöc ñapan-nga. Magoc yom hoñ dinañ gic lau sêkêñ whiñ-nga wakuc ñawaê, ma aö tac whiñ bu dasôm yom kaiñ dinañ ñapan dom. Aö tac whiñ bu dalom yom nan gic lau sêkêñ whiñ ñanğa-nga ñawaê. ³ Ma Anötö bu lic ñayham, dec yac oc dakôm bocdinañ.

Puc dahu neñ dakêñ whiñ siñ dom-nga

⁴ Ñamalac nan bu kên whiñ Yisu, magoc tiñambu puc dômbwê iñ, nan dec oc ñalêñ ñawapac bu danem iñ kwi tiyham. Yomandô. Asa nan kêyalê Kilisi ndê ñawaê ñayham tidôn su, ma tap mwasiñ undambê-nga sa, ma kôc Ñalau Dabuñ su, ⁵ ma ngô Anötö ndê yom ma kêsahê bu yom ñayham, ma gêlic Anötö ndê ñaclai atu nan iñ oc tôc tiawê têt têt ñambu-nga, ⁶ magoc tiñambu tec gêñ hoñ dinañ ma hu ndê kên whiñ siñ, dec oc ñalêñ ñawapac bu danem iñ kwi tiyham. Bu iñ kêsahê mwasiñ hoñ dinañ su, magoc tiñambu puc dômbwê, nan tôm iñ dau bu ndic Anötö ndê Atu pi a gicso tidim tilu-nga, ma su iñ susu yêc lau hoñ anğô-nga. Ma tu dinañ-nga dec iñ gic waê bu niñga.

⁷ Ñamalac nan kêsahê Anötö ndê mwasiñ tidau-tidau, ma sa ndê lêt kêtuc Anötö ndê atac whiñ, nan gitôm ôm nan u gic sip ñapan e gêm ñandô ñayham tu ñadau-nga. Anötö oc nem

mbec ñamalac kain ñ dinañ. ⁸ Ma ôm nañ u gic sip ñapañ, magoc kwan ñakwa-ñakwa ñambwa hóc ahuc, nañ ôm ñadau oc lic bu nom sac, ma pucbo in bu tisac, ma kêñ ya neñ su.

⁹ O yac mba lau atac whin-ñga, yac asôm yom dinañ bu akêñ puc mac, magoc yac akêñ whin bu mac oc asa nem lêñ ñapep, ma akôm mêtê nañ gic lau nañ sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-ñga sa su, nañ ñawaê. ¹⁰ Bu Anötö kôm mêtê gitêñ eñ, ma gwelen ñañ mac akôm ñapañ am in ñngô, tu bu anem akiñ lau dabuñ, ma atóc nem atac whin ñac-ñga asê, nañ in oc tôm dom bu êñlhin siñ. ¹¹ Yac atac whin bu mac lau tigen-tigen asap nem lêñ ñayham dinañ dôñ ñapañ. Akôm bocdinañ e mac nem têm ambo nom-ñga pacndê, dec mac oc atap mwasiñ atu nañ mac akêñ batam ambo, nañ sa. ¹² Yac atec bu mac lic ñakam sa e mac nem akêñ whin ñandô mba. Akóc gauc pi lau nañ sêlhac ti atac lu-lu dom, ma sêsap si sêkêñ whin dôñ e sêtap mwasiñ atu nañ Anötö gic bata têtñ ñac, nañ sa. Añkuc lau kain dinañ si lêñ, bu in dôhôn ñayham.

Yom nañ Anötö gic bata, nañ tidôn su

¹³ Gauc nem yom nañ Anötö gic bata têtñ Abraham. Anötö puc yom dau dôñ ña in dau ndê ñaê, ñahu bu ñaê dan nañ hóc gêléc in ndê ñaê su, nañ yêc dom. In gic bata yom têtñ Abraham, tôm sêto yêc bocdec bu:

¹⁴ Yomandô aô wanem mbec am, ma wakôm am nem wakuc sêñsôwec sêti daêsam ñandô. *[Gen 22:17]*

15 Ma tiŋambu Abraham kalhac ti atac lu-lu dom, ma hôŋ yom dau ŋa-ŋandô e in tap sa.

16 Mac aŋyalê lau nom-ŋga si lêŋ sêmatin yom tidôŋ-ŋga. Ŋac oc sêta ŋamalac nan ndê ŋaclai hôc gêlêc ŋac dau si su, nan ndê ŋaê asê tu bu sêpuc si yom dôŋ-ŋga. Ma ŋalêŋ dinaŋ oc tôm dom bu ŋamalac dan sêô ŋac si yom me sêseŋ su. 17 Ma ŋalêŋ tigeŋ Anötö puc yom nan in gic bata têŋ Abraham, nan dôŋ ŋa in dau ndê ŋaê. Ŋahu bu in bu tôte asê têŋ yac lau nan dawêkain yom nan in gic bata têŋ Abraham, nan ŋa-ŋandô, bu in gitôm dom bu kac ndê awha kwi-kwi pi lêŋ nan in gic bata tu êmwasiŋ yac-ŋga. 18 Ŋalêŋ dinaŋ Anötö gic bata yom, ma puc yom dau dôŋ. In gitôm dom bu seŋ gêŋ lu dinaŋ su, me êŋsau yac. Ma bocdinaŋ yom dau gitôm bu puc yac lau nan datêŋ Anötö ta, ma tankwê in bu nem yac sa, nan dôŋ. Dalhac ŋaŋga, ma dahôŋ ŋandô ŋayham nan dakêŋ batan dambo, nan ti atac pa su.

19-20 Ŋandô ŋayham nan dakêŋ batan dambo, nan ŋahu Yisu Kilisi. Ma yac neŋ dakêŋ batan in gitôm aŋga ŋadehe nan ndöc teŋ, ma teŋ yac dôŋ dalhac teŋ. Ma po aŋga-ŋga sô yac dôŋ tam damin Yisu. Ma tôm lau Israel-ŋga si dabuŋsiga ŋamata-ŋga sip po baliŋ ŋambu-ŋga yêc Anötö ndê lôm dabuŋ bu sôc Ŋalôm Dabuŋ Andô ndi, dec Yisu muŋ yac pi undambê gi su, ma kalhac Anötö aŋgô-ŋga gitôm yac neŋ dabuŋsiga atu. Bu in ti yac neŋ dabuŋsiga nan kêkuc Melkisedek, ma in oc mbo ŋapan.

7

Yom pi dabuŋsiga atu Melkisedek

¹ Melkisedek in Kiŋ Salem-ŋga, ma Anötö, Naclai ti Nawasi Nadau ndê dabuŋsiga atu. In tap Abraham sa ma gêm mbec in têtŋ ndoc Abraham ku kiŋ naŋ sêŋgaho in nêsip Lot su, naŋ dulu, ma kêsêlêŋ bu mbu têtŋ in ndê gameŋ ndi. ² Ma Abraham whê wapa naŋ in kêgaho su yêc kiŋ dinaŋ amba, naŋ kôc gi toŋ amanlu, dec kêŋ toŋ daŋ têtŋ Melkisedek, ma in dau kôc toŋ 9. Naê Melkisedek ŋahu bu Kiŋ Lêŋ Gitêŋ-ŋga, ma ŋaê Kiŋ Salem-ŋga ŋahu bu Kiŋ Yom Malô-ŋga. ³ Yêc Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ datap yom daŋ sa pi Melkisedek dinda me damba me apai si ŋadênaŋ dom. Ma datap yom daŋ sa pi in ndê bêc dinda kôc in-ŋga me bêc mbac ndu-ŋga dom. Magoc tôm Anötö ndê Atu naŋ mbo ŋapaŋ, ma in ndê têtŋ oc pacndê dom, naŋ dalic Melkisedek gitôm dabuŋsiga mbo ŋapaŋ-ŋga.

Melkisedek hôc gêlêc lau dabuŋsiga akêŋ Liwai ndê toŋ, naŋ su

⁴ Alic gêtŋ naŋ tôc asê bu Melkisedek in dabuŋsiga ti waê atu. Abraham in lau Israel-ŋga hoŋ si damba, magoc in toc Melkisedek sa têtŋ ndoc in whê wapa naŋ in kêgaho su yêc ŋacyo amba, naŋ kôc gi ti toŋ amanlu, ma kêŋ toŋ daŋ têtŋ in. ⁵ Ma gauc nem lau akêŋ Liwai ndê toŋ, naŋ sêti dabuŋsiga. Lau Liwai dau, ti lau Israel-ŋga hoŋ sêsa akêŋ Abraham, magoc ŋac si yomsu daŋ sôm tidôŋ bu lau Liwai si asidôwai sêwhê si gêtŋ kôc ndi toŋ amanlu, ma sêkêŋ toŋ daŋ têtŋ lau Liwai. ⁶ Magoc Melkisedek,

naŋ sa akêŋ Liwai ndê toŋ dom, naŋ kôc wapa toŋ daŋ yêc ŋac hoŋ apaŋgac Abraham, ŋac naŋ Anötö kêmatin pwac whin in. Ma tinambu Melkisedek gêm mbec Abraham. ⁷ Ma yac hoŋ taŋyalê bu ŋamalac naŋ gêm mbec lau ŋatô, naŋ ndê waê hôc gêlêc lau naŋ in gêm mbec, naŋ si su. ⁸ Ma alic su naŋ. Lau dabuŋsiga akêŋ Liwai ndê toŋ sêkôc wapa toŋ daŋ yêc ŋac si asidôwai Israel-ŋga, magoc ŋac sêmbac ndu. Magoc Melkisedek kôc wapa toŋ daŋ yêc ŋac hoŋ si apaŋgac Abraham, ma datap yom daŋ sa pi Melkisedek ndê bêc mbac ndu-ŋga yêc Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ dom. ⁹ Ma gêŋ daŋ whin. Liwai ndê lau wakuc naŋ sêti dabuŋsiga ma sêkôc wapa toŋ daŋ yêc lau Israel-ŋga, naŋ oc tôm bu dasôm bu ŋac dau sêtoc Melkisedek sa, ma sêkêŋ wapa toŋ daŋ têt in. Nahu bu lau Liwai si apaŋgac Abraham kêt wapa toŋ daŋ têt Melkisedek gêm ŋac hoŋ aŋgô. ¹⁰ Bu têt têt Melkisedek tap Abraham sa, naŋ Liwai dau yêc Abraham ndê dac dôŋ yêc.

Yisu ndê gweleŋ dabuŋsiga-ŋga hôc gêlêc lau Liwai si su

¹¹ Aron ma lau hoŋ akêŋ Liwai ndê toŋ naŋ sêti dabuŋsiga Israel-ŋga, naŋ si sakin ŋahu yêc pwac akwa yomsu-ŋga. Magoc sakin dau gitôm dom bu ndic dabin Anötö ndê lau. Tu dinaŋ-ŋga dec Anötö kêt Yisu ti dabuŋsiga naŋ ndê sakin kêkuc lau Liwai si dom, magoc kêkuc Melkisedek ndê. ¹² Anötö kêt sakin wakuc ô lau Liwai si, ma bocdinaŋ dec in gic waê bu kêt yomsu wakuc bu puc sakin wakuc dau dôŋ. ¹³ Bu Yisu, naŋ yom

dindec hêganôn, nan sa akêñ Liwai ndê ton dom. In sa akêñ lau Israel-nga si ton dan dau-nga, nan si dan ti dabuñsiga dom. ¹⁴ Mba. Yac tanyalê su bu yac neñ Pômdau sa akêñ Juda ndê ton. Ma Moses to yom dan nan hêganôn lau akêñ Juda ndê ton bu sêti dabuñsiga-nga lec dom. ¹⁵ Magoc Yisu ti dabuñ-siga kêkuc Melkisedek, dec tôc asê tiawê bu in dabuñsiga pwac wakuc-nga. ¹⁶ Yisu ti dabuñsiga kêkuc yomsu nan kêñ gwelen dau têt Liwai ndê wakuc tawasê, nan dom. Magoc in ti dabuñsiga tu ñac lai mbo tali ñapan-nga nan Anötö kêñ têt in-nga. ¹⁷ Bu Anötö ndê yom whê gêt dau sa, tôc sêto yêc bocdec bu:

Am dabuñsiga mbo ñapan-nga, kêkuc dabuñsiga atu Melkisedek. *[BW 110:4]*

¹⁸ Bocdinañ yomsu akwa nan hêganôn lau Liwai si gwelen dabuñsiga-nga, nan Anötö señ su. Nahu bu yomsu dau ndê ñanga mba, ma tôc dom bu nem lau dan sa. ¹⁹ Yomandô. Sakiñ pwac akwa-nga dinañ gic dabiñ gêt dan me kôm tisolop su dom. Magoc Kilisi ndê sakiñ dabuñsiga-nga hóc gêlêc sakiñ akwa dinañ su, ma gêm ñandô ñayham tu dakêt batan-nga, ma ti lêt datigasuc Anötö-nga.

²⁰ Ma Anötö sôm tidôn bu Yisu oc ti dabuñsiga bu mbo ñapan. In kêmatin yom bocdinañ pi lau dabuñsiga nan sêsa akêñ Liwai ndê ton, nan dom. ²¹ Magoc in kêmatin yom têt Yisu, tôc sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm yom tidôn su, ma in oc señ yom dau su dom. Yom dau bocdec bu, “Am dabuñsiga mbo ñapan-nga.” *[BW 110:4]*

²² Bocdinaŋ Anötö kêmatinŋ pwac wakuc naŋ hóc gêlêc pwac akwa su. Ma inŋ sôm yom tidônŋ pi Yisu, dec kêyalinŋ inŋ sa ti pwac wakuc dau ŋadau.

²³ Dabuŋsiga daêsam sem gwelenŋ sêmbo pwac akwa ŋapu, ŋahu bu daŋ bu mbac ndu, naŋ daŋ oc kôc inŋ ndê mala. ²⁴ Magoc Yisu ndê gwelenŋ dabuŋsiga-ŋga oc yêc ŋapaŋ, ŋahu bu inŋ mbo tali ŋapaŋ. ²⁵ Ma bocdinaŋ lau naŋ sêtigasuc Anötö tu inŋ-ŋga, naŋ Yisu gitôm andô bu nem ŋac si. Ŋahu bu inŋ mbo tali ŋapaŋ, ma tôm bu nem ŋac awha têtŋ Anötö.

²⁶ Gauc nem yac neŋ dabuŋsiga atu Yisu. Inŋ dabuŋ, inŋ ndê giso mbasi, inŋ ndê lêtŋ ŋawasi eŋ, ma Anötö toc inŋ sa hóc gêlêc lau sac nom-ŋga ma kôc inŋ sa pi undambê gi. Tu dinaŋ-ŋga dec inŋ †dabuŋsiga ŋayham solop, ma gitôm andô bu nem yac sa. ²⁷ Dabuŋsiga nom-ŋga h oŋ sêkêtŋ da ya tu sac-ŋga tôm bêc hoŋ. Sêkêtŋ tu ŋac dau si sac-ŋga muŋ, goc sêkêtŋ tu lau ŋatô si-ŋga kêkuc. Magoc Yisu inŋ bocdinaŋ dom, bu inŋ dau ndê sac mbasi, ma inŋ kêtŋ dau ti da tu lau si sac-ŋga dim tigen eŋ. ²⁸ Bu Moses ndê yomsu kêyalinŋ lau sa sêti lau Israel-ŋga si dabuŋsiga atu-tu, naŋ sêpônnda gauc ti licwalô, tôm ŋac si asidôwai nom-ŋga. Magoc Yisu, naŋ tinambu Anötö sôm yom tidônŋ dec kêyalinŋ inŋ sa ti yac neŋ dabuŋ-siga, naŋ Anötö dau ndê Atu. Ma i ŋ gic dabinŋ Anötö ndê lêtŋ nem yac si-ŋga, dec ti dabuŋsiga ŋayham andô, naŋ oc mbo ŋapaŋ.

8

Yisu inŋ dabuŋsiga pwac wakuc-ŋga

¹ Yom hon nan yac asôm, nan nahu bocdec. Yac neŋ ðdabuŋsiga atu mbo, nan ndöc Anötö Nawasi ti Naclai Nadau ndê andô-nga yêc undambê. ² Ma in gêm ndê sakin mbo lôm dabuŋ nan ŋamalac sêkwê, nan dom, magoc mbo lôm dabuŋ ŋandô nan Pômdau dau kwê kalhac undambê. ³ Dabuŋsiga atu-tu hon nan lau Israel-nga sênyalin ŋac sa, nan si gwelen bu sêkêŋ da danŋe ti da ya ô sac-nga. Tu dinaŋ-nga dec Yisu, nan ti yac neŋ dabuŋsiga atu, nan gic waê bu kêŋ da bocdinaŋ. ⁴ In bu mbo nom, dec oc ti dabuŋsiga dom, bu dabuŋsiga nom-nga nan sêkôm gwelen sêkêŋ da-nga tôm yomsu sôm, nan dec sêmbo. ⁵ Ma lôm dabuŋ nan dabuŋsiga nom-nga sêkôm gwelen sêmbo, nan gitôm ŋagatu ŋambwa, nan gêm dôhôn lôm dabuŋ undambê-nga. Bu têt ndoc Moses bu kwê bac dabuŋ sa, nan Anötö gic atu ma whê sa têt in bocdec bu:

Yob daôm bu êmasan gêt hon êŋkuc ŋagatu nan gatôc têt am yêc Lôc Sainai. *[Eks 25:40]*

⁶ Magoc sakin nan Anötö kêŋ têt Yisu, nan hóc gêlêc dabuŋsiga pwac akwa-nga si sakin. Bu pwac wakuc nan Yisu ti ŋa-ŋgac ŋalhu-nga, nan hóc gêlêc pwac akwa su. Ma gêt nan pwac wakuc gic bata bu datap sa, nan hóc gêlêc pwac akwa ndê su.

⁷ Anŋô su nan. Pwac ŋamata-nga bu ŋa-giso mbasi, dec Anötö oc gauc nem bu êmatin pwac wakuc dom. ⁸ Magoc Anötö gêlic ŋagôlin pwac akwa-nga bu gitôm dom, dec sôm yom pi pwac wakuc, tôm sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm, “Alic su nañ. Bêc oc menñ sa, nañ aö oc wamatiñ pwac wakuc wawhiñ lau Israel-nga ma lau †Juda-nga.* ⁹ Oc tòm pwac nañ kamatiñ gawhiñ ñac si apai têtñ ndoc aö amanñ wê ñac sêsa akêtñ gameñ Isip-nga sêmenñ, nañ dom.

Ñac sêsôc aö neñ yom pwac dinañ-nga ñapu dom, ma tu dinañ-nga dec aö Pômdau gasôm bu wapuc dômwêñ ñac.

¹⁰ Magoc têtñ têtñ pwac akwa-nga pacndê, nañ aö Pômdau, oc wamatiñ pwac wakuc wawhiñ lau Israel-nga, nañ bocdec bu. Aö oc wakêtñ neñ yomsu sip ñac si ñagulu, ma wato sip ñac si ñalôm. Aö oc wati ñac si Anötö, ma ñac oc sêti aö neñ lau.

¹¹ Têtñ dinañ, oc tòm dom bu ñamalac dan êndôhôn in ndê asidôwai me lau menpañ in-nga, ma sôm têtñ ñac, ‘Anyalê Anötö ma akôc in sa ti mac nem Pômdau.’ Nahu bu aö neñ lau hoñ oc sênjalê aö, lau tiwaê, ma lau waêmbe sêwhiñ.

¹² Ma aö oc tanwalô ñac, ma wasuc ñac si giso kwi, ma gauc nem ñac si sac tiyham dom.”
[Jer 31:31-34]

¹³ Anötö sam gêtñ dau bu pwac wakuc, ma ñalênñ dinañ in têtñ asê bu pwac ñamata-nga tiakwa su. Ma gêtñ nañ tiakwa su, nañ kêpiñ bu hê su niñga.

---

* **8:8** Lau hoñ nañ Anötö kêyalin ñac sa sêti in ndê, nañ dasam ñac bu lau Israel-nga. Magoc muñ-nga sêwhê dau kôc gi toñ lu, nañ sêsam bu Israel ma Juda, ma toñ tigen-tigen sênjalin dau si kin sa tu nem gôlin ñac-nga. Alic 1 Kin 11:9-13, 31-39; 12:20-24; Ais 11:12; ma Jer 3:18.

9

Israel si lôm dabuñ ñasakiñ

¹ Têñ tēm Anötö kêmatin pwac ñamata-nga whin lau Israel-nga, nañ in kên yomsu pi lën sênem akin in-nga, ma pi †bac dabuñ nañ sêkwê yêc nom. ² Ñalôm lu sêyêc bac dabuñ ñalôm. Ñalôm ñamata-nga sêsam bu Ñalôm Dabuñ, ma yakain ti den da-nga ma bolom da-nga sêyêc ñalôm dinañ. ³ Ma sêkên po balin d añ kêgalên bu whê ñalôm ñamata-nga ma tilu-nga kôc. Ma ñalôm tilu-nga sêsam bu Ñalôm Dabuñ Andô. ⁴ Yêc ñalôm tilu-nga, alta gol nañ sêkên da ñamalu ñayham pi, ma apa pwac yomsu-nga sêyêc. Apa dau sêmasañ ña a, ma sêmpan ahuc ña gol. Sêkên lôn gol dan ti bolom mana, ma Aron ndê tôte nañ muñ-nga ñasili puc pi meñ, ma hoc lu nañ Anötö to yomsu amanlu pi, nañ sêyêc apa pwac-nga dau ñalôm. ⁵ Sêmasañ añela ñagatu lu nañ sêsam bu añela Anötö ndê ñawasi-nga, nañ sêlhac apa dau ñahô. Sêmasañ inlu ñamakê galam kêgatöc apa dau ñampêlhu nañ sêsam bu Anötö ndê pôn suc sac kwi-nga, nañ ahuc. Ma gêñ daêsam yêc, magoc tôm dom bu yac awê sa yêc bapia dindec.

⁶ Têñ ndoc sêmasañ gêñ hon dinañ su, nañ dabuñsiga sem si gwelen sêsôc sêsa sêmbo ñalôm ñamata-nga tôm bêc hon. ⁷ Magoc †dabuñsiga ñamata-nga tawasê sôc ñalôm tilu-nga, ma sôc tidim tigen yêc yala tigen ñalôm. Ma têt bêc tigen dinañ, in sôc gi ma kôc dac tôhôn, bu kên ti da tu sac-nga. In kên tu dau-nga, ma tu sac nañ Anötö ndê lau sênyalê dom

ma sêkôm-nga. In bu kôc dac dom, dec oc tòm dom bu in sôc ndi. ⁸ Nalêṅ dinanṅ Nalau Dabuṅ bu whê yom sa têṅ yac pi pwac akwa bocdec bu. In tôc asê bu ṅalêṅ mba bu lau sêsôc Nalôm Dabuṅ Andô sêndi, têṅ têm dabuṅsiga sêṅkuc sakinṅ pwac akwa-nga, ma lôm dabuṅ pwac akwa-nga kalhac dônṅ kalhac.

⁹ Sakinṅ pwac akwa-nga dinanṅ in ti dôhônṅ têṅ yac lau têm kwahic dec-nga. Ma tôc asê têṅ yac bu da danṅe ti da ya nanṅ dabuṅsiga sêkêṅ tu lau-nga, nanṅ gitôm dom bu kôm lau dau si ṅalôm timalô tu ṅac si sac-nga. ¹⁰ Bu sakinṅ dinanṅ ti ṅa-yomsu honṅ hêganônṅ gêṅ danṅe ti danôm-nga, ma lau Israel-nga si lêṅ sêṅgwasiṅ dau ṅawasi sa yêc Anötö anṅô-nga. Ma gêṅ honṅ dinanṅ in gêṅ ṅamlic-nga ṅambwa, bu yêc e pwac wakuc nanṅ Anötö kêṅ tu nem gôlinṅ yac-nga, nanṅ meṅ sa su nanṅ.

Dac Pwac Akwa ma Pwac Wakuc-nga

¹¹ Magoc Kilisi meṅ ti dabuṅsiga atu, nanṅ ndê sakinṅ ṅa-ṅandô ṅayham meṅ sa su. Ma lôm dabuṅ nanṅ in sôc gi, nanṅ ṅayham kêlêc ma hôc gêlêc lôm dabuṅ nanṅ ṅamalac amba sêkwê kalhac nom dindec, nanṅ su. ¹² In gacṅeṅ sôc lôm dau Nalôm Dabuṅ Andô gi, magoc in kôc makao ṅatu me naniṅ gapoc si dac bu kêṅ ti da ô sac-nga dom. In sôc gi tidim tigenṅ, ma kêṅ dau ndê dac tu bu nemlhi yac neṅ sac ṅatôp, dec kêmasanṅ lêṅ dambo tanṅli ṅapanṅ-nga.

¹³ Pwac akwa yomsu-nga sôm bu lau Israel-nga si dabuṅsiga sêkôc naniṅ gapoc ti makao gapoc ṅadac, ma sêṅgaluṅ whiṅ makao ṅatu

dinda nanj sêpec ti da ya nanj ñagasi, goc sêmbalip pi lau bu kôm ñac sêti dabun ma ñamlic ñawasi sa yêc Anötö anjô-nga.*

¹⁴ Magoc Kilisi, nanj ndê giso mbasi andô, ma kênj dau ti da têtj Anötö tôm Njalau mbo ñapanj-nga puc inj dônj, nanj ndê dac hôc gêlêc dac pwac akwa-nga, ma gêm yac sa ñandô. Njahu bu inj ndê dac kêmasanj yac neñ ñalôm ñawasi sa, ma kêgwasinj m êtê sac nanj gic waê lêtj dandinanj-nga, nanj su. Ma bocdinanj datôm bu danem akinj Anötö Tali Njatau ti atac pa su eñ. ¹⁵ Kilisi kêmasanj lêtj dinanj, ma bocdinanj kwahic dec inj kalhac Anötö ma lau nom-nga ñalhu bu ti pwac wakuc njatau. Inj ndê mbac ndu gêmlihi lau nanj sêmbo pwac akwa ñapu, nanj si sac ñatôp, ma kêgapwêc ñac su yêc sakinj mêtê sac-nga. Ma tu dinanj-nga ñac oc sêtap gameñ sêndöc t ali-nga nanj Anötö gic bata têtj ñac, ma kêgalêm ñac sa bu sêwêkainj, nanj sa.

¹⁶⁻¹⁷ Gauc nem lau nom-nga si lêtj sêmatinj pwac pi wapa lêtjsêm-nga. Lau nanj bu sêwêkainj ñamalac danj ndê wapa lêtjsêm, nanj oc sêtap gêtj danj sa dom e sênyalê pi ñandô bu ñamalac dau mbac ndu su. Inj bu mbo tali, nanj pwac dinanj ñayom oc gacgeñ lhac. ¹⁸ Tu dinanj-nga dec pwac akwa yomsu-nga sôm bu lau Israel-nga sêndic domba ti makao ndu, ma ñadac ti pwac dau njahu. ¹⁹ Bu Moses to Anötö ndê yomsu pwac-nga hoñ sip bapia, ma sam asê têtj lau Israel-nga.

---

* **9:13** Ñac si mêtê dinanj hêganônj ñamalac nanj kêmasac awhê me ñac batê, dec kôm inj ñadômbwi sa yêc Anötö anjô-nga. Alic Nam 19:1-22 yêc Yom Lêtjsêm Akwa.

Goc inê kôc makao natu [ma nani] ñadac ma kêgaluñ whiñ bu, sô domba ñamliclhu kokoc pi a ñasañgac dan, goc kêñ sip dac ti bu ma kêbalip pi bapia dau ma pi lau hon. ²⁰ Ma sôm, “Pwac nañ Anötö kêmatin whiñ mac ma gic atu mac bu asôc ñapu, nañ ñadac dau dindec.” ²¹ Ma ñalên tigen inê kêbalip dac pi lau Israel si bac sênem akin Anötö-nga, ma pi dabuñsiga si lôn ti laclhu sakin dabuñ-nga hon. ²² Yomandô! Moses ndê yomsu pi lau Israel-nga si lên sêmasañ dau ñawasi sa-nga, gic atu ñac bu sêmbalip dac pi gêñ hon bocdinañ. Ñac bu sêndic makao ti domba ndu ma sêkêc dac sin dom, dec Anötö oc suc ñac si sac kwi dom.

Kilisi kêñ dau ti da dec gêm yac si

²³ Lau Israel-nga si bac ti gêñ sênem akin Anötö-nga, nañ gitôm ñagatu ñambwa bu tôc gêñ ñandô undambê-nga asê têt yac. Ma lau Israel-nga sem dabuñ gêñ nom-nga dinañ ma sêkôm gêñ dau ñawasi sa yêc Anötö añgô-nga ña domba ti makao si dac. Magoc Kilisi ndê dac hôc gêlêc dac dinañ su, dec kêñ ñawasi atu têt gêñ ñandô undambê-nga. ²⁴ Bu Kilisi sôc lôm dabuñ nañ ñamalac sêkwê, nañ dom. Ma lôm nañ inê sôc, nañ gitôm gêñ ñandô undambê-nga ñagatu ñambwa dom. Mba. Inê sôc undambê dau gi, ma kalhac Anötö añgô-nga gêm yac hon añôn.

²⁵ Ma Israel si dabuñsiga atu nañ sôc Ñalôm Dabuñ Andô ti yala ti yala, nañ kôc dau ndê dac dom. Magoc Kilisi sôc undambê tidim tigen eñ, ma kôc dau ndê dac solop. ²⁶ Inê kêñ dau ti da

gitôm dabuņsiga nom-ņga sêkêņ da ņapaņ ma ņapaņ, naņ dom. Bu bocdinaņ, dec têņ ndoc Anötö kêņ undambê ti nom ma meņ, naņ iņ oc hóc ņandê tidim daêsam bocdinaņ. Magoc Kilisi gitôm dabuņsiga nom-ņga dom. Iņ meņ ma kêņ dau ti da tidim tigeņ, tu bu êņgaho lau nom-ņga si sac ņagêyô su pi dau. ²⁷ Yac lau tigeņ-tigeņ tac waê bu dambac ndu tidim tigeņ, ma tiņambu yac oc dalhac Anötö aņgô-ņga bu êņsahê yac. ²⁸ Ma ņalêņ tigeņ Kilisi mbac ndu tidim tigeņ eņ, bu êņgaho lau daêsam si sac ņagêyô su. Ma iņ oc mbu meņ tiyham bu hóc ņandê tu sac-ņga tiyham dom, magoc tu bu kêņ Anötö ndê mwasin gêm lau si-ņga ņa-ņandô têņ lau naņ sêkêņ whiņ ti sêkêņ bata iņ bu mbu meņ.

10

Kilisi gic da lau nom-ņga tidim tigeņ eņ

¹ Pwac akwa yomsu-ņga iņ gitôm ņagatu ņambwa bu tóc gêņ ņayham naņ oc meņ sa, naņ asê têņ yac. Magoc iņ gêņ ņandô dau dom. Yomsu dau sôm bu lau Israel-ņga sêkêņ da tôm yala hoņ, dec tóc asê bu da kaiņ dinaņ gitôm dom bu seņ lau si sac su, me ndic dabiņ ņac bu sêtigasuc Anötö. ² Da kaiņ dinaņ bu nditôm bu ndic dabiņ lau, dec oc sêkêņ ņapaņ dom. Ma iņ bu nditôm bu kôm ņac si ņalôm ņawasi sa yêc Anötö aņgô-ņga, dec ņac oc ņalôm ņawapac tu ņac si giso-ņga tiyham dom. ³ Magoc sêkêņ da dau tôm yala hoņ, dec kêņ gauc ņac bu ņac si sac yêc ņac dôn yêc. ⁴ Nahu bu makao gapoc ti naniņ si dac gitôm dom bu seņ sac su.

⁵ Tu dinaŋ-ŋa dec têtŋ ndoc Kilisi meŋ mbo nom, naŋ sôm yom asê têtŋ Anötö, tôm sêto yêc muŋ su bocdec bu:

Am atac whiŋ bu sêndic makao ti domba ma sêkêŋ ti da têtŋ am lec dom. Magoc am kêmasaŋ aö dauŋ neŋ ŋamlic ti ŋandô.

⁶ Da ya ti da bocke naŋ sêkêŋ tu sac-ŋga, naŋ gic am tanôm dom bocdinaŋ.

⁷ Ma aö gasôm bu, “O Anötö, lic aö dec gameŋ bu wakôm am nem atac whiŋ ŋandô sa, tôm yom naŋ sêto pi aö muŋ su, yêc bapia tilhuŋ.” *[BW 40:6-8]*

⁸ Moses ndê buku yomsu-ŋga têtŋ bocdec bu. Sêkêŋ makao ti domba ti da, ma sêkêŋ da ya ti da tidau-tidau tu sac-ŋga. Magoc Kilisi dau sôm bu Anötö atac whiŋ bu sêkêŋ da hoŋ dinaŋ dom, ma gic iŋ tandô dom bocdinaŋ. ⁹ Ma tiŋambu Kilisi sôm têtŋ Anötö bu iŋ dau meŋ su, bu kôm Anötö ndê atac whiŋ ŋandô sa. Bocdinaŋ dec iŋ seŋ lêtŋ akwa da-ŋga su, ma kêmasaŋ lêtŋ wakuc. ¹⁰ Ma Anötö ndê atac whiŋ, naŋ Kilisi kôm ŋandô sa, naŋ bocdec bu. Yisu Kilisi kêtŋ dau ti da tidim tigeŋ, dec kêmasaŋ lêtŋ bu dati lau dabuŋ.

¹¹ Dabuŋsiga pwac akwa-ŋga sêlhac ti sem gwelen tôm bêc hoŋ, ma sêkêŋ da kaiŋ tigeŋ ŋapaŋ, naŋ tôm dom bu seŋ sac su. ¹² Magoc Yisu, naŋ ti yac neŋ dabuŋsiga atu, kêtŋ dau ti da dim tigeŋ eŋ, tu sac têtŋ hoŋ-ŋga, goc gi ndöc Anötö ndê andô-ŋga. ¹³⁻¹⁴ Nahu bu da tigeŋ dinaŋ kêmasaŋ lêtŋ bu seŋ lau naŋ iŋ bu kôm ŋac sêti lau dabuŋ, naŋ si sac su, ma gic dabiŋ ŋac bu sêmbo tali ŋapaŋ. Ma kwahic dec iŋ hêtŋ

bu Anötö kên in ndê ñacyo hon sêsôc in gahi ñapu.

¹⁵ Ma Ñalau Dabuñ hoc yom ñandô asê pi gên dau whin, tòm yom dan nañ sêto yêc bocdec bu:

¹⁶ Magoc tên têm pwac akwa-nga pacndê, nañ aö Pômdau, oc wamatin pwac wakuc wawhin lau Israel-nga, nañ bocdec bu. Aö oc wakên aö neñ yomsu sip ñac si ñagulu, ma wato sip ñac si ñalôm. *[Jer 31:33]*

¹⁷ Ma tinambu in gic têku yom ma sôm yom bocdec:

Aö wasuc ñac si giso kwi, ma gauc nem ñac si sac tiyham dom. *[Jer 31:34]*

¹⁸ Bocdinañ, Pômdau sôm bu suc yac neñ sac kwi, ma tu dinañ-nga dec dapônda dabuñsiga dan bu kên da tu sac-nga tiyham dom.

Kilisi kêmasañ señ datigasuc Anötö-nga

¹⁹ Tu dinañ-nga asidôwai, datigasuc Anötö ti neñ atac pa su, gitôm dasôc Ñalôm Dabuñ Andô dandi, tu dac nañ Yisu kêc sin-nga. ²⁰ Muñ-nga, po baliñ dan kêgalên nañ kalhac lau ahuc bu sêsôc Ñalôm Dabuñ Andô sêndi dom. Magoc Yisu ndê ñamlic ô po dau su, ma in mbo tali ñapan, dec in ti señ wakuc datigasuc Anötö-nga. ²¹ Ma in yac neñ dabuñsiga tiwaê, nañ gêm gôlin Anötö ndê lau hon. ²² In ndê dac kêgwasiñ yac neñ sac hon su, dec dambo ti ñalôm ñawapac tu yac neñ sac-nga tiyham dom. Ma bu ñawa kêgwasiñ yac neñ ñamlic ñawasi sa su. Tu dinañ-nga dec datigasuc Anötö ti neñ ñalôm ñawasi, ma dakên whin ti neñ ñalôm pêñ dôñ.

Puc dalhac ñaŋga-ŋga

²³ Yac lau dakêñ whiñ-ŋga dahoc yom asê ma dasôm bu dakêñ batan ñandô ñayham nan Anötö gic bata têtñ yac. Inñ gitôm dom bu kac ndê awha kwi-kwi, ma tu dinañ-ŋga tañkwê ñandô dau ti atac lu-lu dom. ²⁴ Ma dakôc gauc pi lêtñ bu dapuc dauñ dôñ bu atac whiñ asidôwai, ma dakôm mêtê ñayham eñ. ²⁵ Dahu mêtê dapitigen-ŋga siñ tôm lau ñatô sêkôm, nan dom. Mba. Dakac sa dapitigen, ma tangilí dauñ bu dalhac ñaŋga. Mac aňyalê bu Yisu ndê bêc mbu meñ-ŋga meñ kêpiñ su, ma bocdinañ dec akôm asiñ su eñ.

²⁶ Anğô ñapep! Yac bu tanyalê Anötö ndê yom ñandô tidôn su, magoc tiñambu dalic sac gitôm gêtñ ñambwa ma dakôm, dec da dan yêc nan tôm bu señ yac neñ sac dinañ ñagêyô su-ŋga, yêc dom. ²⁷ Ñamalac nan sa lêtñ kaiñ dinañ, nan bu ndê gauc sa, dec oc töc dau ñalêtñ sac pi gêtñ nan gic inñ ñawaê bocdec bu, inñ oc tap Anötö ndê matôc sa, ma sip ya atu nan Anötö kêmasañ tu inñ ndê ñacyo-ŋga ndi. ²⁸ Gauc nem ñamalac nan kêtgìlì Moses ndê yomsu. Ñamalac lu me tö bu sêpuc si yom dôñ ma sêtôc asê bu yomandô bu ñamalac dau kôm giso, dec yomsu dau sôm bu tawalô inñ dom, sêndic inñ ndu eñ. ²⁹ Bocdinañ mac gauc gêm bocke pi ñamalac nan kêyalê su bu Kilisi ndê dac pwac wakuc-ŋga kôm inñ ti dabuñ, magoc tiñambu inñ pu gêtñ dau ma gêtlic gitôm gêtñ ñambwa? Ñalêtñ dinañ inñ pu Anötö ndê Atu, gitôm inñ kwê inñ dôñ yêc inñ gahi ñapu gitôm gêtñ ñapopoc, ma inñ pu Anötö ndê

Ñalau êmwasiñ yac-nga whiñ. Ñamalac nañ kôm bocdinañ oc tôm dom andô bu êñlêc Anötö ndê matôc. Inñ oc tap matôc sac sambuc sa. ³⁰ Bu yac tañyalê Pômdau, nañ sôm yom bocdec bu:

Gwelenñ sac ñagêyô-nga yêc aô amanñ, ma aô dauñ oc wakêñ. *[Diut 32:35]*

Ma sêto yom dañ whiñ, nañ yêc bocdec bu:
Pômdau oc êñsahê ti êmatôc inñ ndê lau. *[Diut 32:36]*

³¹ Oyaê, ñamalac nañ sip Anötö Tali Ñadau amba bu tap inñ ndê matôc sa, nañ töc dau mañ.

³² Gauc nem têm nañ mac akêñ whiñ tiwakuc, ma akôc ñawaê ñayham sa gitôm ñawê bu pô nem ñalôm. Têñ ndoc dinañ, ñawapac daêsam tap mac sa tu akêñ whiñ Kilisi-nga, magoc mac alhac ñanga. ³³ Têm ñatô lau sêkêñ kisa mac, ma sêsu mac susu yêc lau hoñ aṅgô-nga. Ma têm ñatô mac alhac awhiñ lau nañ sêhóc wapac kainñ dinañ ma apuc ñac dôñ. ³⁴ Ma lau sêkêñ whiñ-nga nañ sêkêñ ñac sêndöc gapocwalô, nañ mac tamwalô ñac, ma am ñac sa bocdinañ. Ma têtñ ndoc lau sêñgaho mac nem wapa ti gêtñ hoñ su, nañ mac ambo ti atac ñayham eñ. Ñahu bu mac aṅyalê bu mac nem awa ñandô yêc ñapañ-nga yêc undambê.

³⁵ Bocdinañ asap nem akêñ whiñ Pômdau dôñ, ma atac lu-lu dom, dec mac oc atap mwasiñ atu sa. ³⁶ Alhac ñanga ti ñalôm pêñ dôñ, ma akôm gêtñ hoñ ñapep tôm Anötö ndê atac whiñ. Ma bocdinañ mac oc atap ñandô ñayham nañ inñ gic bata, nañ sa. ³⁷ Bu ñasawa sauñ eñ, tôm yom nañ sêto yêc nañ sôm bocdec bu:

Inj nanj dakêñ batan bu meñ, nanj oc meñ. Ma inj oc meñ ñagahô eñ. ³⁸ Ma aneñ lau gitêñ oc sêndöc tali tu si sêkêñ whin-nga. Magoc ñac nanj sêhu sinj, nanj aö oc walic ñac sac sambuc. *[Hab 2:3-4]*

³⁹ Magoc yac datôm lau nanj sêhu si sêkêñ whin sinj ma sêmbo señ sêninga-nga dom. Mba. Yac dalhac ñanga ma dakêñ whin dandic ñawaê, e datap mwasin dandöc tanli ñapan-nga ña-ñandô sa.

11

Abanji Israel-nga si lêñ sêkêñ whin-nga ti dôhôn têt yac

¹ Yac bu dakêñ whin ñanga, dec yac oc atac lu-lu dom tu gêt nanj dakêñ batan dambo, me tu gêt nanj tanôn dalic dom-nga. ² Abanji Israel-nga sêkêñ whin ñalêt dinan, ma tu dinan-nga dec Anötö toc ñac sa. ³ Yac dakêñ whin, dec tanjalê bu mun-nga, gêt nanj kwahic dec tanôn dalic, nanj ñadan yêc dom, magoc meñ hóc asê ña Anötö ndê yom.

⁴ Tu Abel ndê kêt whin-nga dec Anötö gêlic da nanj inj kêt bu ñayham, hóc gêlêc Kein ndê su. Ma tu Anötö kôc Abel ndê da sa-nga, dec tôc asê bu inj gêlic Abel bu ñgac gitêñ. Ma inj mbac ndu su, magoc inj ndê lêt kêt whin-nga dinan gacgen kalhac tôm dôhôn ñayham.

⁵ Ma Inok kêt whin, dec sêto yom pi inj ma sêsôm bu Anötö gêlic inj ñayham. Ma tu inj ndê kêt whin-nga, dec Anötö kôc inj su yêc nom ti tali, ma sêlic inj tiyham dom. ⁶ Ñamalac dan bu

kêṅ whiṅ dom, dec gêṅ hoṅ naṅ iṅ kôm, naṅ ṅadaṅ oc tôm dom bu ndic Anötö tandô ṅayham. Bu asa naṅ bu tigasuc Anötö, naṅ kêṅ whiṅ bu iṅ mbo yomandô, ma kêṅ whiṅ bu iṅ oc êmwasiṅ lau naṅ sêkêṅ dau sambuc tu sêṅsalê iṅ-ṅga.

⁷ Ma têtṅ ndoc Anötö kêṅ puc Noa pi gêṅ naṅ iṅ tandô gêlic su dom, magoc tiṅambu oc meṅ hóc asê, naṅ Noa kêṅ whiṅ Anötö, ma toc iṅ sa ti sôc iṅ ndê yom ṅapu. Iṅ sô waṅ atu daṅ bu nem iṅ ti ndê b alêkoc sa. Tu iṅ ndê lêtṅ kêṅ whiṅ-ṅga dec iṅ tôle lau naṅ sêmbo nom têtṅ têm dinaṅ, naṅ si giso asê tiawê, ma Anötö kêṅ iṅ wêkaiṅ lêtṅ dati lau gitêtṅ tu dakêtṅ whiṅ-ṅga.

⁸ Abraham kêṅ whiṅ Anötö têtṅ ndoc Anötö kêgalêm iṅ sa ma kêkiṅ iṅ têtṅ gameṅ naṅ iṅ gic bata têtṅ iṅ, naṅ gi. Iṅ gêm gauc gameṅ dau, magoc daṅga wambu Anötö ma gi. ⁹ Ma yom tigeṅ naṅ Anötö gic bata têtṅ Abraham, naṅ gic Aisak lu Jakob ṅawaê bocdinaṅ. Magoc Abraham, ma Aisak lu Jakob naṅ sêṅkuc iṅ, naṅ sêti nom ṅadaui dom, sêndöc bac po gitôm lau apa. Magoc Abraham kêṅ whiṅ yom naṅ Anötö gic bata têtṅ iṅ. ¹⁰ ṅahu bu iṅ kêṅ bata bu ndöc malac atu naṅ oc yêc ṅapaṅ, naṅ Anötö dau kwê sa kêkuc ṅagatu naṅ iṅ dau gauc gêm tidôṅ.

¹¹ Abraham ti ṅamalac andô su, ma iṅ nawhê Sara dau iṅ awhê gapoc, magoc iṅ kêṅ whiṅ yom naṅ Anötö gic bata têtṅ iṅ, dec Anötö kêṅ ṅaclai têtṅ iṅ bu kwê balêkoc asê. ¹² A braham ndê têm pacndê su, tigeṅ tu iṅ kêṅ whiṅ-ṅga, dec lau toṅ atu sêsa akêtṅ ṅgac tigeṅ dinaṅ. Iṅ ndê lau

wakuc dinaŋ sêtôm tata umbon-ŋga, ma ganƣac gwêc-ŋga, naŋ gitôm dom bu dasê sa.

¹³ Têŋ têm abanŋ Israel-ŋga sêmbo tali, naŋ ƣac si daŋ tap ƣandô naŋ Anötö gic bata têŋ ƣac, naŋ sa dom. Ƣalêŋ dinaŋ dec sêsa si lêŋ sêkêŋ whiŋ-ŋga e sêmbac ndu. Tu ƣac si sêkêŋ whiŋ-ŋga dec tôm sêlic gêŋ ƣandô dau gatuc-gatuc ma sêkêŋ bata bu sêtap ƣandô sa. Ma ƣac sêlic dandi sêtôm lau naŋ sem apa nom. ¹⁴ Ma lau naŋ gauc gêm bu ƣac lau kaiŋ dinaŋ, naŋ sêtôc asê bu ƣac sêŋsalê si malac ƣandô sêndöc-ŋga. ¹⁵ Abanŋ Israel-ŋga bu sêlic gameŋ naŋ sêhu siŋ su tôm si malac ƣandô, dec oc tôm bu sêmbu sêndi sêndöc dinaŋ. ¹⁶ Magoc mba. Ƣac atac whiŋ malac daŋ, naŋ hóc gêlêc iŋ dindec su. Malac dau yêc undambê, ma Anötö kwê malac dau sa su tu ƣac-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga dec iŋ maya dau dom bu ƣac sêsam iŋ bu ƣac si Anötö.

¹⁷⁻¹⁸ Abraham kêŋ whiŋ Anötö têŋ ndoc iŋ kêsahê iŋ, ma sôm têŋ iŋ bu kêŋ Aisak ti da têŋ iŋ. Anötö gic bata yom têŋ Abraham muŋ su, ma sôm bu lau oc sêsam lau wakuc naŋ sêsa akêŋ Aisak, bu Abraham ndê gôlôwac ƣandô. Magoc iŋ sap ndê kêŋ whiŋ dôŋ dec bu kêŋ ndê atu tigenŋ dinaŋ ti da. ¹⁹ Iŋ gauc gêm bu Anötö gitôm bu oc uŋ lau batê sa. Ma gêŋ naŋ hóc asê, naŋ gitôm iŋ kôc Aisak mbu akêŋ lau batê-ŋga meŋ tiyham.

²⁰ Ma tiŋambu, têŋ ndoc naŋ Aisak gêm mbec Jakob lu Iso, naŋ dec kêŋ whiŋ bu Anötö gitôm bu kôm iŋ ndê mbec ƣandô sa. ²¹ Ma Jakob bocdinaŋ kêŋ whiŋ Anötö. Têŋ ndoc iŋ kêsahê bu iŋ ndê têm kêpiŋ bu pacndê, naŋ iŋ gêm mbec

Josep atu lu. Ma in̄ gic seņeņ dau ŋa ndê tôc ma kêpiņ Anötö. ²² Josep kêņ whiņ bu Anötö oc êņgaho lau Israel-ņga su yêc gameņ Isip-ņga, dec têņ ndoc in̄ ndê têm kêpiņ bu pacndê, naņ sôm yom asê pi gêņ dau, ma gic atu ŋac bu sêkôc in̄ ndê ŋakwa whiņ ŋac, têņ ndoc ŋac bu sêlhö sêndi.

²³ Ma Moses damba lu dinda sêkêņ whiņ Anötö, dec sêsiņ in̄ gitôm ayô tö têņ ndoc dinda kôc in̄. Ŋahu bu in̄lu sêlic bu in̄ balêkoc ti angô, ma sêtôc dau tu yom naņ kiņ Isip-ņga gic atu naņ-ņga dom. ²⁴ Ma têņ ndoc Moses tiatu, naņ in̄ kêņ whiņ Anötö dec tec bu sêsam in̄ bu Parao atuwê ndê balê. ²⁵ In̄ tec bu mbo ti atac ŋayham tôm ŋasawa apê tu mêtê sac-ņga whiņ Parao ndê lau, ma gêlic ŋayham bu hóc ŋandê ti ŋawapac whiņ Anötö ndê lau. ²⁶ In̄ gêlic lêņ mayaņ-ņga naņ gic waê Anötö ndê Mesaya bu ŋayham hóc gêlêc lau Isip si awa ti gêņ ŋayham-ņayham hoņ su. Ŋahu bu in̄ takwê ndê ŋaôli ŋayham, naņ in̄ oc tap sa tiņambu. ²⁷ In̄ kêņ whiņ, dec hu gameņ Isip-ņga siņ, ma töc dau tu kiņ Isip-ņga ndê atac ŋandê-ņga dom. In̄ puc dau dôņ ma kalhac ŋaņga, ŋahu bu in̄ gêlic Anötö, naņ lau daņ sêlic su dom. ²⁸ In̄ kêņ whiņ Anötö dec sôm têņ lau Israel-ņga bu sêmasaņ Pasowa tôm Anötö sôm, ma sêsê domba ŋadac pi gatam ŋac si andu-ņga. Ma ŋalêņ dinaņ aņela naņ gic balêkoc ŋgac mbêc Isip-ņga hoņ ndu, naņ kêlêc lau Israel-ņga si andu hoņ.

²⁹ Lau dau sêkêņ whiņ Anötö naņ gêlêc Gwêc Koc sa, dec sêlom gitôm sêņsêlêņ sêmbo gameņ basô si. Magoc têņ ndoc lau Isip-ņga bu sêlom

sêṅkuc ṅac, naṅ gwêc kêgatöc ṅac ahuc e sênôm gwêc su ma siṅga.

³⁰ Tiṅambu lau Israel-ṅga sêkêṅ whiṅ Anötö, dec sêṅsêlêṅ sêṅgihi malac Jeriko tôm bêc 7 e malac dau ṅatunbôm ku sa. ³¹ Magoc Anötö seṅ awê mockaiṅ-ṅga Rahab su whiṅ lau daṅgapêc malac dinaṅ-ṅga dom. ṅahu bu muṅ-ṅga Rahab dau tôc asê bu iṅ kêṅ whiṅ Anötö, têṅ têm iṅ kôc lau Israel-ṅga si lau sêtip gameṅ Kanan-ṅga sa ti yom malô.

³² Ma lau sêkêṅ whiṅ ṅaṅga-ṅga daêsam sêmbo, tôm Gideon, Barak, Samson, Jepta, Dawid, ma Samuel ti Anötö ndê lau propet ṅatô. Magoc ṅasawa mba bu wasôm yom pi ṅac tigeṅ-tigeṅ. ³³ ṅatô sêkêṅ whiṅ ṅaṅga, dec sêku kiṅ gameṅ ṅatô-ṅ ga dulu. ṅatô sem gôliṅ lau Israel-ṅga ti sêṅgili ṅac bu sêsa si lêṅ gitêṅ. Ma Anötö gic bata yom têṅ ṅac bu yob ṅac. Tu lau ṅatô si sêkêṅ whiṅ-ṅga dec Anötö kêgapiç layon si whasuṅ ahuc, ³⁴ ma kêgaho ya ṅa-ṅandê su yêc ṅatô, ma yob ṅatô bu sêlhö su yêc ṅacyo si bien. Lau ṅatô ṅac lau licwalô mba, magoc tu ṅac si sêkêṅ whiṅ-ṅga, dec Anötö kêṅ ṅaṅga têṅ ṅac. ṅac sêti lau siṅ-ṅga ti ṅaclai atu, ma sêku lau apa si lau siṅ-ṅga dulu. ³⁵ Lauwhê ṅatô sêkêṅ whiṅ Anötö, dec iṅ uṅ ṅac si balêkoc ṅgac naṅ sêmbac ndu su, naṅ sa sêmeṅ sêmbo sêwhiṅ ṅac tiyham. Ma lau sêkêṅ whiṅ-ṅga ṅatô, naṅ sic ṅac ṅa sö e sêmbac ndu. Magoc lau dau sêtec bu sêsêc si sêkêṅ whiṅ ahuc tu bu sênem dau si yêc ṅandê dinaṅ, ṅahu bu sêkêṅ bata bu Anötö gitôm bu oc uṅ ṅac sa, ma kêṅ ṅac sêmbo

ņayham eņ. ³⁶ Ņatô, lau sêsu ñac susu, ma sêhi ñac ña sô, ma ñatô sêsô ñac dôn ma sêkêñ ñac sêndôc gapocwalô. ³⁷ Sêtuc ñatô ña hoc ndu, sêhê ñatô ña sege kic gi lu, ma ñatô nañ lau siñ sêkuñ ñac ndu ña bien baliñ. Ñac sêsôc ñakwê sac-sac nañ sêmasañ ña domba ti naniñ ñamlic, sêpônđa dau ñandô, ma lau sêkêñ kisa ñac ti sêkôm ñac ñayom. ³⁸ Ñac sêñgihi sêmbo gameñ sawa ti gameñ lôc-ñga gitôm lau waêmba, ma sêndôc hoc ñasun ti sun nañ yêc nom. Magoc tu ñac si sêkêñ whiñ-ñga dec Anötö gêlic ñac ñayham kêlêc, hóc gêlêc lau nom-ñga hoñ su.

³⁹ Ņawaê pi lau hoñ dinañ si sêkêñ whiñ yêc tu bu whê ñac sa têtñ yac-ñga. Magoc ñac si dañ gêlic ñandô nañ Anötö gic bata têtñ ñac, nañ dom. ⁴⁰ Ņahu bu lêtñ ñayham andô nañ Anötö kêmasañ bu êmwasiñ yac lau têtñ kwahic dec-ñga, nañ gic waê ñac lau dau sêwhiñ. Ma yac hoñ oc datap sa dawhiñ dañ.

12

Taņtiñ Yisu ma dalhac ñaņga

¹ Lau hoñ dinañ sêmun yac su, ñac lau toñ atu andô, ma sêtôc lêtñ dakêñ whiñ-ñga ñayham têtñ yac tu taņkuc-ñga. Tu dinañ-ñga dec dakac dañ su yêc gêtñ hoñ nañ kalhac yac ahuc tu taņkuc Yisu-ñga, ma yêc mêtê sac nañ bu êntôm yac ma kôm yac dapeñ. Ma tanti ñaņga dapêñ lêtñ nañ Anötö gic bata tu tanti daho-ñga ma dahu siñ dom. ² Tanti ma taņtiñ Yisu, bu iñ ti yac neñ dakêñ whiñ ñahu, ma iñ oc ndic dabiñ yac neñ dakêñ whiñ. Iñ kêyalê bu iñ ndê mbac ndu

oc ti lèn atac ngayham-nga tinambu, ma tu dinañ-nga in puc dau dôn tu hôc nandê a gicso-nga, ma hêgo dau tu maya atu nañ gic lèn dinañ ñawaê, nañ dom. Ma kwahic dec in pi undambê g i ndöc Anötö ndê pôn atu ña-andô-nga. ³ Akôc gauc pi Yisu, ma pi lèn kisa-nga nañ lau sac sêkôm tèn in. In hôc kisa dau magoc kalhac ñanğa, dec tôc dôhôn ngayham tèn mac bu añkuc, ma bu nem mac sa bu kwampac sa ma ahu nem akên whin sin dom.

Anötö kêmatôc lau nañ in atac whin

⁴ Mac ahôc ñawapac tu saê ti kisa nañ lau sac sêkên tèn mac-nga, magoc sêkôm e sêkêc mac nem dañ ndê dac sin su dom. ⁵ Bocke? Mac añlhin Anötö ndê yom, nañ kégilí mac bu alhac ñanğa, nañ sin, a? Yom dau sam mac bu Anötö atui awê ma ñac, ma sêto yêc bocdec bu:

Aneñ balêkoc awê ma ñac, Pômdau bu êmatôc mac, me bu kên ñawapac tèn mac bu whê nem gauc sa pi nem giso, nañ alic tôm gên ñambwa dom, ma lic ñakam sa tu añkuc in-nga dom. ⁶ Nahu bu Pômdau kêmatôc lau nañ in atac whin ñac, ma lau nañ in kôc ñac sa sêti in ndê balêkoc, nañ in kên nandê tèn ñac. *[Prov 3:11-12]*

⁷ Mac añyalê bu dambai nom-nga hon sêmatôc si balêkoc tu bu sêndôhôn ñac bu sênkuc lèn ngayham-nga. Ma bocdinañ Anötö bu êmatôc mac, nañ alhac ñanğa. Bu gên dau tôc asê bu in gêlic mac bu in ndê balêkoc solop. ⁸ Ma Anötö kên ñawapac tèn in ndê balêkoc hon tu bu êndôhôn ñac-nga. In bu kên tèn mac dom, dec

oc t^oc as^e bu mac at^om bal^ekoc η asawa- η ga, ma An^ot^o nd^e bal^ekoc solop dom. ⁹ Ma t^e η ndoc dama η i nom- η ga s^emat^oc yac, na η dalic η ac sac dom, magoc datoc η ac sa. Bocdina η das^oc Dama η undamb^e- η ga η apu h^oc g^el^ec dama η i nom- η ga su dandic η awa^e. η ahu bu i η ti η adau yac ne η gatun η , ma i η k^emat^oc yac tu bu daso mwasin η dand^oc tanli- η ga dom. ¹⁰ Dama η i nom- η ga gauc g^em bu s^end^oh^o η yac tu bu dasa l^e η η ayham- η ga, ma η ac si mat^oc i η g^e η η asawa ap^e- η ga e η . Magoc A n^ot^o k^eyal^e g^e η bocke na η oc nem yac sa η and^o, dec k^emat^oc yac tu bu dati lau dabun η - η ga, dat^om i η dau. ¹¹ T^e η ndoc yac bu dah^oc η awapac tu $\hat{e}$ mat^oc yac- η ga, na η oc k^om yac atac η ayham dom, magoc oc k^e η η and^e t^e η yac. Magoc ti η ambu yac tanjal^e bu η awapac dau g^em yac sa bu dambo ti yom mal^o, ma k^ed^oh^o η yac bu dasa ne η l^e η git^e η e η .

¹² Tu dina η - η ga dec mac nem lau na η si amba tibal^e, me gahiduc tigolon η tu wapac na η s^eh^oc- η ga, na η apuc η ac d^o η bu s^elhac η an η ga tiyham. ¹³ Amasa η se η gahim- η ga tisolop, bu lau gahi sac na η s^e η kuc mac, na η s^epe η ma s^etisac dom, magoc η ayham sa tiyham.

Dayob daun bu daso An^ot^o nd^e mwasin dom

¹⁴ An^sah^e η an η ga bu ambo awhin η lau hon η ti yom mal^o, ma bu asa nem l^e η dabun η e η . Bu asa na η sa l^e η dabun η dom, na η oc t^om dom bu lic P^omdau ma mbo whin η i η . ¹⁵ Ayob da^om η apep bu mac nem da η so An^ot^o nd^e mwasin dom, ma bu η asili m^et^e sac- η ga l^ec tiyham y^ec mac- η ga dom. Bu m^et^e sac dau git^om g^e η η amakic ma

oc kêñ ñawapac têt lau daêsam, ma kôm ñac ñadômbwi sa yêc Anötö anğô-ña. ¹⁶ Ayob bu mac nem dañ sa lêt mockain-ña dom, me gauc nem gêt nom-ña êñlêc dom, ma êñlhiñ Anötö siñ gitôm Iso, nañ hu ndê wapa lêtñsêm ñgac mbêc-ña siñ, tu neñ gêt dim tigen-ña. ¹⁷ Mac aňyalê su, bu tiñambu iñ tac whiñ bu wêkain ndê gêt lêtñsêm dau tiyham, dec ndac damba Jakob bu nem mbec iñ. Magoc damba tec iñ dec kôm dom. Iñ tañ dau ndu, ma kêsahê ñaňga bu kac damba ndê ñalôm kwi, magoc tôm dom.

Lôc Sainai ma Lôc Sayon sêti dôhôn pwac lu-ña

¹⁸ Lau Israel-ña sêtigasuc Lôc Sainai tu sêtap pwac akwa sa-ña. Magoc lôc nañ mac atigasuc tu akôc pwac wakuc-ña, nañ lôc kain dañ dau-ña. Lôc Sainai dau kalhac nom, ma lau Israel-ña sêlic ya atu, ma ñasec ti sômôm ma mbu lalahi atu gêm, yêc lôc dinañ. ¹⁹ Ma ñac sêngô Anötö ndê dahuc ma iñ dau ndê awha, e sêtôc dau ma sêteñ bu sêngô tiyham dom. ²⁰ Bu Anötö gic yomsu ñac ma sôm bu ñamalac me bôc bocke bu meñ êmpiñ lôc dau, nañ sêtuc iñ ña hoc ndu. Lau Israel-ña sêlic bu yomsu dau kêñ ñawapac atu têt ñac. ²¹ Ma Moses gêlic gêt hoñ dinañ ma kôm iñ töt dau ma kêtitec ñandô.

²² M agoc tu mac nem akêt whiñ-ña dec tôm mac ahôc asê Lôc †Sayon, nañ malac Jerusalem wakuc nañ yêc undambê, ma Anötö Tanli Ndadu ndê malac. Mac ahôc asê aňela tausen ma tausen nañ sêkac sa sêmbo gameñ dinañ ti atac ñayham atu. ²³ Ma mac asôc Anötö ndê gôlôwac

dabuŋ ɲalôm, ma ambo awhiŋ yac lau naŋ iŋ gêlic yac datôm iŋ ndê balêkoc mbêc, ma to yac neŋ ɲaê sa yêc undambê. Mac atigasuc Anötö dau, naŋ oc êŋsahê lau hoŋ pi ɲac si mêtê. Ma mac ahôc asê gameŋ naŋ lau gitêŋ naŋ Anötö gic dabiŋ ɲac, naŋ si gatu sêmbô. ²⁴ Ma mac atigasuc Yisu, naŋ ti pwac wakuc ɲa-ɲgac ɲalhu-ɲga. Ma mac atap mwasinŋ atu sa, tu dac naŋ iŋ kêc sinŋ tu êŋgwasiŋ mac nem sac su-ɲga. Muŋ-ɲga, Abel ndê dac ta yom pi têŋ Anötö bu kêŋ ɲagêyô ô iŋ ndê dac. Magoc Yisu ndê dac ti ɲahu datap mwasinŋ sa yêc Anötö-ɲga, dec hôc gêlêc Abel ndê su.

Dalic Anötö ndê puc gitôm gêŋ ɲambwa dom

²⁵ B ocdinaŋ apôc daŋamsuŋ ahuc têŋ yom naŋ Anötö sôm têŋ mac, naŋ dom. Lau Israel-ɲga sêŋgô Anötö awha kêŋ puc ɲac yêc nom, ma ɲac naŋ sêtec bu sêŋgô iŋ ndê y om, naŋ sêlhô su yêc iŋ ndê matôc dom. Bocdinaŋ yac lau naŋ Anötö kêŋ puc yac akêŋ undambê, naŋ bu dapuc dômwêŋ iŋ, dec oc tôm dom andô bu dalhö su iŋ ndê matôc.

²⁶ Têŋ ndoc Anötö sôm yom yêc Lôc Sainai, naŋ iŋ awha kôm nom wiwic sa. Ma tiŋambu, têŋ ndoc daŋ tiyham iŋ gic bata yom, tôm sêto yêc bocdec bu:

Têm daŋ tiyham aô oc waŋwic gameŋ tiyham, magoc waŋwic gameŋ nom-ɲga tawasê dom, undambê whiŋ. *[Hag 2:6]*

²⁷ Iŋ sôm bu kôm gêŋ dau dim daŋ tiyham, ma yom dau hêganôŋ têm naŋ iŋ oc êŋwic gêŋ undambê ti nom-ɲga hoŋ naŋ iŋ kêŋ. Ma gêŋ naŋ bu yêc ɲapan-ɲga dom, naŋ oc wiwic sa e

ninga. Ma ñalêñ dinañ, gêñ nañ wiwic dom oc gacgeñ sêlhac.

²⁸ Anötö gic bata têtñ yac bu yac oc dawêkain gameñ nañ oc wiwic ma ninga dom. Tu dinañ-nga dec danem danje in, ma danem akin in ñalêñ ñayham nañ tòm bu ndic in tandô ñayham. Dakôm ti datoc in sa ma datöc in, ²⁹ ñahu bu yac neñ Anötö ndê ñaclai gitôm ya atu, nañ gitôm bu neñ gêtñ sambob su.

13

Sakin nañ gic Anötö tandô ñayham

¹ Ambo ti atac whin asidôwai ñapan. ² Anlhin daôm sin dom bu akôc lau anjô batak sa ma andic ya ñac. Ñahu bu lau ñatô nañ sêkôm bocdinañ, dec sic ya anela magoc sem gauc. ³ Ma gauc nem lau sêkên whin-nga nañ sêndöc gapocwalô, ti ñac nañ lau sêkên kisa ñac, ma anem ñac sa gitôm mac daôm ahôc ñawapac dinañ awhin.

⁴ Mac hoñ atoc lêtñ lauwhê ti ñgac sênem dau-nga sa ñapep andic ñawaê. Awhê ma ñgac bocke nañ sem dau sa su, nañ sêmbô sêwhin dau ti sêsa lêtñ ñawasi eñ. Ñahu bu lau hoñ nañ sêkôm mêtê mockain-nga, me sêndic sêmbôcwalô kic, nañ oc sêtap Anötö ndê matôc sa.

⁵ Ayob daôm bu mêtê atac whin mone-nga nem mac nem ñalôm ahuc dom. Ambo ti atac ñayham pi gêtñ bocke nañ Anötö kêtñ têtñ mac. Bu Anötö dau sôm bu yob mac, tòm yom nañ sêto yêc, nañ bocdec bu:

Aö wahu am siñ me wapuc dômwêñ am dañ dom. *[Diut 31:6, 8]*

⁶ Tu dinañ-nga dec ñalôm pêñ dôñ ma dasôm yom asê tòm sêto yêc Buku Wê-nga bocdec bu:

Pômdau oc nem aö sa, ma bocdinañ aö oc watôc daunñ dom. Asa oc tòm bu kac aö su yêc Pômdau ndê atac whiñ? *[BW 118:6-7]*

⁷ Gauc nem mac nem lau bata nañ sêndôhôn Anötö ndê yom têñ mac. Akôc gauc pi ñac si lêñ ñayham nañ sêsap dôñ e si têm pacndê, ma añkuc ñac si lêñ sêkêñ whiñ-nga. ⁸ Yisu Kilisi oc kac dau kwi-kwi dom. Ñalêñ nañ inñ mbo muñ-nga, nañ inñ mbo kwahic dec, ma oc mbo bocdinañ ñapañ.

⁹ Ayob daôm bu yom ti mêtê wakuc nañ so yom ñandô, nañ êñsônñ mac nem gauc e hê mac su yêc Kilisi dom. Tamkwê Anötö ndê mwasiñ bu puc nem gatôm dôñ, ma gauc nem gêñ daneñ-nga me ñagôlinñ pi gêñ daneñ-nga êñlêc dom. Bu lau nañ sêmbo pwac akwa ñapu ma gauc gêm gêñ kainñ dinañ kêlêc, nañ gêm ñac sa bu sêti lau gitêñ yêc Anötö añgô-nga dom.

¹⁰ Yac tam akiñ Anötö dambo pwac wakuc ñapu, ma lau nañ sem akiñ Anötö sêmbo pwac akwa ñapu, nañ sêtôm dom bu sêwêkainñ pwac wakuc ñamwasiñ. ¹¹ Domba ti makao nañ dabunñsiga ñamata-nga Israel-nga kôc ñadac ma sôc lôm dabunñ Ñalôm Dabunñ Andô gi bu kênñ ti da ô lau si sac ñagêyô, nañ lau sêkôc ñamsôm su yêc malac ma sêpec su giñga

yêc gameŋ ɲamakê-ŋga.* ¹² Ma ɲalêŋ tigeŋ Yisu hôc ɲandê ma mbac ndu yêc malac Jerusalem ɲamakê, tu bu kôm lau sêti dabuŋ tu iŋ dau ndê dac naŋ kêc siŋ-ŋga. ¹³ Bocdinaŋ dahu lau Israel-ŋga si sakiŋ pwac akwa-ŋga siŋ gacgeŋ, gitôm yac dasa yêc malac Jerusalem, ma datêŋ Yisu dandi, ma dahôc yom mayan-ŋga naŋ ɲacyo sêmbaliŋ pi yac tu dakêŋ whiŋ Yisu-ŋga, naŋ dawhiŋ. ¹⁴ ɲahu bu gameŋ nom-ŋga naŋ kwahic dec ti yac neŋ malac dambo-ŋga, naŋ malac yêc ɲapaŋ-ŋga dom. Ma yac taŋkwê malac ɲandô naŋ oc meŋ sa tiŋambu.

¹⁵ Tu Yisu-ŋga dec tampiŋ Anötö tôm bêc hoŋ. Yac lau hoŋ naŋ dasôm bu dakêŋ whiŋ Yisu, naŋ tac waê bu tampiŋ Anötö, ma yac neŋ yom tampiŋ iŋ-ŋga gitôm da danje ɲayham. ¹⁶ Anlhiŋ daôm siŋ dom bu akôm mêtê ɲayham eŋ, ma bu akêŋ nem gêŋ tu anem lau ɲatô sa-ŋga. Mêtê dau iŋ gitôm da naŋ Anötö gêlic ɲayham whiŋ. ¹⁷ Daŋam wambu lau bata naŋ sêyob mac lau akêŋ whiŋ-ŋga, ma asôc ɲac ɲapu, tu bu sêkôm si gwelen ti atac ɲayham-ŋga. Bu ɲac sem gwelen pi Anötö ndê yom bu sêpuc mac nem gatôm dôŋ, ma tiŋambu Anötö oc kip ɲac sa ɲapep pi gwelen dau. Mac bu daŋam wambu ɲac ɲapep dom, dec oc kôm ɲac ɲalôm ɲawapac, ma oc tôm dom bu sênem mac

---

* **13:11** - alic Lev 16:27. Yom pi lau Israel-ŋga si Om Atu Sêkêŋ Da ô Sac ɲagêyô-ŋga (Day of Atonement), naŋ sêto yêc Lev 16:1-34. Hib 13:12 bu tôc asê tiawê bu Yisu ndê mbac ndu hôc gêlêc da naŋ dabuŋsiga Israel-ŋga sêkêŋ ti yala ti yala (Hib 7:11-9:18), ma bu êŋgilí lau sêkêŋ whiŋ-ŋga bu sêŋkuc Yisu ti atac pa su eŋ.

sa napep.

¹⁸ Ateŋ mbec tu yac-nga, bu yac aŋsahê ɲaŋga bu asa mba lêŋ gitêŋ eŋ, ma yac ambo ti atac pa su pi yac mba lêŋ. ¹⁹ Ma ateŋ mbec ɲaŋga bu Pômdau nem aö sa bu watap seŋ watêŋ mac waloc-nga sa ɲagahô.

Yom ɲambu-nga

²⁰ Yac neŋ Pômdau Yisu ma ɲgac ɲayham yob domba-nga kêc ndê dac siŋ tu êmatin pwac yêc ɲapaŋ-nga, dec Anötö uŋ in sa akêŋ lau batê-nga. Ma aö bu wateŋ Yom Malô Ɲadau, Anötö dau, ²¹ bu ndic dabiŋ mac bu akôm mêtê ɲayham eŋ ma asa nem lêŋ hoŋ tôm in ndê atac whiŋ. Ma tu Yisu Kilisi ndê ɲaê-nga, dec aö wateŋ in bu puc yac hoŋ dôŋ tu bu gêŋ hoŋ naŋ dakôm, naŋ ndic in tandô ɲayham. Datoc Yisu ndê waê sa tôm bêc sambob. Yomandô.

²² O asidôwai. Aö gato bapia apê dindec bu waŋgilí mac bu asap lêŋ ɲayham dôŋ ɲapaŋ. Ma kwahic dec aö bu wateŋ mac bu akôc aneŋ yom hoŋ sa ma asôc ɲapu. ²³ Aö wakêŋ ɲawaê têŋ mac bu sêhu yac neŋ asidôwa Timoti siŋ su yêc gapocwalô. In bu hôc asê aö ɲagahô, dec alu oc aloc ma alic mac. ²⁴ Akêŋ aneŋ acsalô ɲayham têŋ mac nem lau bata hoŋ, ma têŋ A nôtö ndê lau dabuŋ hoŋ bocdinaŋ. Ma lau gameŋ Itali-nga sêkêŋ si acsalô têŋ mac whiŋ.

²⁵ Anötö ndê mwasin whiŋ mac hoŋ.

Anötö ndê Yom Lêñsêm Wakuc
Bugawac: Anötö ndê Yom Lêñsêm Wakuc New
Testament

copyright © 2013 Lutheran Bible Translators Australia

Language: Bugawac

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 29 Sep 2022 from source
files dated 17 May 2022

1dcc5a6c-3c1e-54e8-aa77-af18a3782048